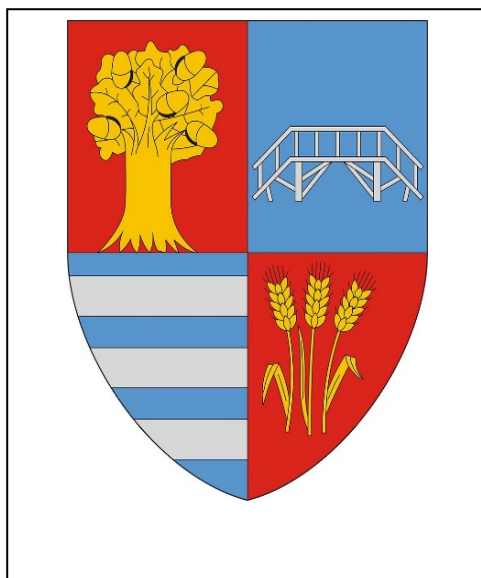

VÁSÁROSNAMENY VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

SZÉCHENYI 2020

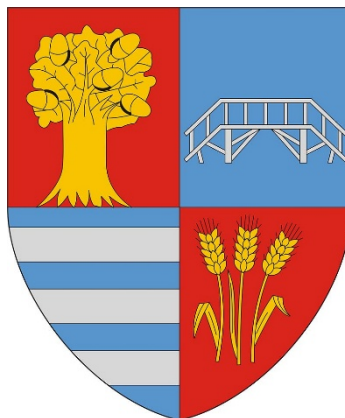
MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2016

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

TRENECON COWI

MEGAKOM
TANÁCSADÓ IRODA

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Megyei koordinátor	Kézy Béla
Felelős tervező	Komádi Mónika
Településtervező	Bak Gabriella, TT 15-0381
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Krajnyák Nóra, TK 01-5241
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Perjés Tamás, 13-3215, 13-64972 Horvátth Balázs
Társadalompolitikai szakértő	Nyírcsák János
Gazdaságfejlesztési szakértő	Vásárhelyi Réka
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Komádi Mónika
Energiaközmű-tervező	Dima András, 01-2130
Környezetvédelmi szakértő	Dima András
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor, É 15-0085

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Vásárosnamény Város Önkormányzata

Bodó Tamás, Dubniczné dr. Fórizs Erzsébet, Feketéné dr. Lázár
Emese, Filep István, Filep Sándor, Gál Zoltán, Szabóné Széles
Erzsébet, dr. Szilágyi Péter, Toldi István

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	8
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	9
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	9
2.2	A VÁROSRESZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	22
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	25
3.1	JÖVŐKÉP	25
3.1.1	Társadalom	26
3.1.2	Gazdaság	27
3.1.3	Turizmus	27
3.1.4	Táji, természeti és épített környezet	27
3.1.5	Térségi szerepkör	28
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	28
3.2.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	28
3.2.2	Városrészi szintű területi célok	32
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	33
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	36
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	36
4.2	AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	41
4.2.1	Vásárosnamény Városrész Centrum Akcióterület	42
4.2.2	Turisztikai és Szolgáltató Központ Akcióterület	42
4.2.3	Gergelyugornya Üdülőterület Akcióterület	43
4.2.4	Vitka Kereskedelmi-Gazdasági Akcióterület	43
4.2.5	Szociális városrehabilitációs akcióterület	44
4.3	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	44
4.3.1	Kulcsprojektek	45
4.3.2	Hálózatos projektek	45
4.3.3	Egyéb projektek	46
4.4	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	47
4.5	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	49
4.5.1	Az ütemezés indoklása	49
4.5.2	A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	49
4.6	A FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	50
5	ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	56
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	56
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	59
5.3	ANTISZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	62
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	62
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	64
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	64
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	66
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	66
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire	66
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz	67
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	71

6.2	BELSO ÖSSZEFÜGGÉSEK.....	77
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata.....	77
6.2.2	A célok logikai összefüggései	79
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	79
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása ...	80
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	82
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	86
8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	86
8.1.1	Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet.....	86
8.1.2	Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás	86
8.1.3	Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése	87
8.1.4	Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása	88
8.1.5	A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés.....	88
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI.....	89
8.2.1	A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere.....	89
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	92
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	94
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	96
8.5.1	Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása.....	96
8.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	105
	RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	108

Táblázatjegyzék

2.1. táblázat SWOT elemzés.....	13
2.2. táblázat Városrészek funkciói.....	24
3.1. táblázat A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés...	31
3.2. táblázat A városrészi és a tematikus célok összefüggése	34
4.1. táblázat Stratégiai célok és projekt típusok kapcsolata	47
4.2. táblázat A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023.....	49
4.3. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció	51
4.4. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	53
5.1. táblázat A város szegregációs jellemzőinek változása.....	59
6.1. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire.....	66
6.2. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz	67
6.3. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz	68
6.4. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz	70
6.5. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja	71
6.6. táblázat A Fenntarthatósági Terv és az ITS összhangja	72
6.7. táblázat A Környezetvédelmi Program és az ITS összhangja.....	74
6.8. táblázat A célok és a helyzetértékelésben azonosított problémák, adottságok kapcsolata ..	77
7.1. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	82
7.2. táblázat A célok érintettsége a kockázatok által.....	84
8.1. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere	90
8.2. táblázat A Vásárosnaményi KÖH egyes szervezeti egységeinek feladatai az ITS vonatkozásában.....	91
8.3. táblázat Munkamegosztás a Vásárosnamény és a vonzáskörzetébe tartozó települések között.....	92
8.4. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai	98
8.5. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	99
8.6. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	100

Ábrajegyzék

2.1. ábra Vásárosnamény városrészeinek lakossága (%)	23
2.2. ábra Néhány képzettségi és szociális mutató városrészenként.....	23
3.1. ábra Vásárosnamény városfejlesztési célrendszere és alapelvei	31
3.2. ábra Vásárosnamény városfejlesztési célrendszere	35
8.1. ábra A Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal organogramja.....	90
8.2. ábra A vélemények kezelésének lépései a partnerség folyamán.....	95
8.3. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása.....	105

Térképjegyzék

2.1. térkép Problématérkép.....	18
2.2. térkép Értéktérkép.....	20
2.3. térkép Vásárosnamény városrészei.....	22
4.1. térkép Vásárosnamény akcióterületei	37
4.2. térkép Vásárosnamény Városrész Centrum akcióterület	38
4.3. térkép Turisztikai és Szolgáltató Központ akcióterület	39

4.4. térkép Gergelyiugornya Üdülőterület akcióterület	40
4.5. térkép Vitka Kereskedelmi-Gazdasági akcióterület.....	40
4.6. térkép: Szociális városrehabilitációs akcióterület	41
5.1. térkép Vásárosnamény szegregátumai a 2001. évi (kis térkép) és a 2011. évi (nagy térkép) népszámlálási adatok alapján	57

1 Bevezetés

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a Belügyminisztérium nyílt közbeszerzési eljárást hirdetett a járásszékhelyek

- integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS),
- (ahol szükséges) településfejlesztési koncepciójának,
- valamint az ezek kiindulási alapjaként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatnak a kidolgozására.

A folyamat részeként Vásárosnaményváros vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés téje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum **Vásárosnamény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**, amely a 2011-ben készült és 2013-ban aktualizált Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) átdolgozása. Az ITS **kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit**– elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján történt.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

A város térségi szerepköre

Vásárosnamény Magyarország északkeleti részén, az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében található. A megye speciális geopolitikai helyzete a határmentiségből adódik: Romániával, Ukrajnával és Szlovákiával határos. A város a beregi térség központja, a Tisza, Szamos és Kraszna folyók találkozásánál, az ukrán határtól 20 kilométerre, megyeszékhelytől, Nyíregyházától 50 kilométerre fekszik.

Vásárosnamény regionális és országos jelentőségét alapvetően földrajzi elhelyezkedése teszi meghatározóvá. A település közvetlen közelében 3 jelentősebb – az ukrán határ felé nyitó - közforgalmi határátkelőhely van (Lónya, Beregsurány és Barabás), amely az Európai Unió és a Schengeni Övezet határa egyben.

A 2013-ban 36 689 lakónépességű Vásárosnaményi járást 2 város és 26 község alkotja – alapvetően ezek a települések tekinthetők Vásárosnamény vonzáskörzetének. A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet a komplex fejlettségi mutató alapján a komplex programmal fejlesztendő 36 járás közé sorolta.

A három kisebb, önálló településből 1979-ben létrehozott Vásárosnamény lakóinak száma 2014-ben 8673 fő volt (kincstári adatok alapján: 8855), a térség legsűrűbben lakott települése (134 fő/km²). A város a közúti sugaras úthálózat középpontjában fekszik, az M3 autópályához közel. Vasúti közlekedési helyzetét tekintve a Nyíregyháza-Vásárosnamény vasútvonal végállomása, illetve a Záhony-Mátészalka vasúti vonal mellett fekszik. Kedvező egyéni és közösségi közlekedési elérhetőségének köszönhetően ingázási célpontnak számít.

Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

Vásárosnamény lakónépessége az ezredfordulót követően jelentősen, mintegy 800 fővel csökkent, aminek elsődleges oka a – főként a fiatalokat és a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőket érintő – szelektív migráció, de a halálozások száma is meghaladja az élveszületéseket. Az elvándorlás következtében csökken a munkavállalói korú népesség száma, ami negatívan befolyásolja a város munkaerő-kínálatát.

A város lakónépessége öregedő korstruktúrát mutat, ami hatással van a különböző oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások iránti keresletre: a humán infrastruktúra és a közszolgáltatások hosszú távú tervezésekor az önkormányzatnak figyelembe kell venni a várható demográfiai folyamatokat.

A népesség képzettségi szintje egyértelműen javuló tendenciát mutat, de a munkaerő-kínálat nem igazodik teljes mértékben a jelenlegi és a potenciális munkaadók elvárásaihoz. Ennek érdekében megfelelő képzési-oktatási portfólióra, valamint az összes érdekelt szereplő (önkormányzat, KLIK, munkaügyi kirendeltség, munkaadók stb.) szoros, formalizált együttműködésére van szükség. Ezzel csökkenthető lenne az egyébként jelentős munkanélküliség is, amit a közlemúlt, illetve a közeljövő munkahelyteremtő beruházásai (pl. Közigazgatási Hatósági Szolgálat, INTERSPAN FAIPARI Kft.), illetve a közfoglalkoztatás csak részben tud ellensúlyozni.

Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő

A települési identitást erősítő tényezők közül a vallás, a sport, a helyi rendezvények, a kultúra szerepe jelentős, és a civil szervezetek munkája is kiemelkedő fontosságú. A vallási közösséghez tartozó népesség száma és aránya – az országos trendeknek megfelelően – Vásárosnaményban is csökkent. A városban számos kulturális szolgáltatás vehető igénybe. Jól felszerelt könyvtár áll a lakosság részére, a múzeum kiemelkedő turisztikai látványossága, a művelődési központ számos állandó és időszakos rendezvénynek biztosít helyet. A településen csaknem egész nyáron át tartó programsorozat a hétvégi időszakban biztosítja a lakosok és látogatók számára a kulturált időtöltést, szórakozást. Az önkormányzat szorosan együttműködik a helyi civil szervezetekkel, azok működését évről évre növekvő mértékben támogatja.

A települési identitás fenntartása és erősítése érdekében a testvérvárosi kapcsolatok kialakítása és ápolása is hatékony eszköz lehet. Vásárosnaményban öt országosan védett műemlék, és ennél lényegesen több, mintegy 21 helyi védett műemlék épület található. Mivel az épített környezet kiemelkedő, védett és védelemre érdemes elemei a helykötődést ugyancsak erősítik, ezek fejlesztése és megfelelő hasznosítása nem hagyható figyelmen kívül a jövőben sem.

Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátását az önkormányzat tudatos és átgondolt módon tervezi és valósítja meg, így a város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű szolgáltatások elérhetősége – az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítésével. Az intézmények egy részének infrastrukturális fejlesztése, felújítása az elmúlt években megtörtént, illetve a még szükséges beruházások előkészítése folyamatban van.

A köznevelési rendszer legfontosabb célja városfejlesztési szempontból, hogy a vállalkozások számára szükséges munkaerő rendelkezésre álljon. Vásárosnaményban és térségében ezt a célt három általános iskola, egy gimnázium, egy szakközép és szakképző iskola, valamint egy kollégium szolgálja. Az óvodai intézményhálózat egy központi és két tagóvodából áll.

A hiányzó bölcsődei ellátást egy jelenleg zajló projekt keretében fogják biztosítani. Szociális szolgáltatások terén a városban működő Humán Szolgáltató Központ számos alap- és szakosított ellátást biztosít. Az egészségügyi ellátás volumene megfelelő, az összesen öt háziorvosi körzet, a háziorvosi ügyelet, a 36 szakrendelést biztosító kórház és a négy gyógyszerár kiszolgálja a településen és környékén élőket.

Gazdaság szerkezet és dinamika

A gazdasági szerepkört tekintve a központi státuszt támasztja alá, hogy a járás vállalkozásainak közel 50%-a Vásárosnaményban működik, az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték pedig csaknem duplája a járási értéknek. A mikrovállalkozások túlsúlya jellemző, elsősorban a mezőgazdaságban. A földhasználatban az erdő művelési ág dominál, ezt a szántó művelődési ág követi. A térségre leginkább a mezőgazdasági tevékenység jellemző, az ipari tevékenység kevésbé jelentős. Az iparban meghatározó cégek a faipar és bútorgyártás, az almafeldolgozás, a textilipar, valamint a fémtömegcikk gyártás területén tevékenykednek. A befektetés-ösztönzés egyik legfőbb akadályát az jelenti, hogy az önkormányzat nem rendelkezik megfelelő kifizethető ipari-logisztikai célra használható ingatlanal.

A tercier szektor jelentősége folyamatosan nő mind a foglalkoztatottak, mind a vállalkozások száma tekintetében. Ezen belül a legnagyobb arányt a kereskedelem képviseli, ami szintén a járásközponti szerepből adódik. A turisztikai vendégforgalom a kedvező adottságok (Tomcsányi-kastély – Beregi Múzeum, Szilva Termál- és Wellnessfürdő, Atlantika Vízi Vidámpark, Tiszai szabad strand) ellenére az elmúlt években kedvezőtlenül alakult: a szállásférőhelyek, a vendégek és a vendégéjszakák száma egyaránt csökkent.

Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya

Az önkormányzat takarékos és ésszerű gazdálkodást folytat, amelynek célja a működést és fejlesztést szolgáló pénzügyi egyensúly fenntartása. Az állami átalakítások nyomán megváltozott a járasszékhely településellátandó feladatok struktúrája, amelyek az adóbevételek beszedésére vonatkozó szabályokat negatívan érintették. A működési költségek nagy részét a közszolgáltatások megfelelő színvonalú ellátása és az ehhez kapcsolódó infrastruktúra fenntartása jelenti. A fejlesztések magánbefektetők hiányában nagy pénzügyi terheket ró az önkormányzatra, mint beruházóra, illetve mint üzemeltetőre.

Táji és természeti adottságok

Vásárosnamény domborzata, az éghajlat, a környező talajok termőképessége, a felszíni vizek bősége meghatározták a táj szerkezetét, a tájhasználat alakulását. A település jellemzően síkvidéken, alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el. A központi nem összefüggő település szerkezetet változatos tájhasználat fogja közre. A város legfontosabb természeti potenciálját jelentik a felszíni vízfolyások (Tisza, Szamos, Kraszna), valamint a termál- és gyógyvíz.

Zöldfelületek

Vásárosnaményban magas a zöldfelületek egy főre eső mértéke. A belterületi erdőfoltok elsősorban védelmi rendeltetésűek, amelyet a Tisza közelsége is indokol, így e területek megtartása mindenképpen fontos. A település igényesen kialakított közparkjainak állapota jó, gondozott, a rekreációt szolgáló. Az előregedett, beteg fák tervszerű kivágása és pótlása szükséges. A zöldfelületek azonban nem alkotnak rendszert, hálózatot, a városban néhány utca kivételével (pl. vitkai védett platánsor) kevéssé jellemzőek a tudatosan és tervszerűen kialakított összefüggő zöldsávok és fasorok. A településen az egyházi, oktatási-nevelési, illetve egészségügyi intézmények jelentős zöldfelülettel rendelkeznek, rendezettek és gondozottak. Az igazgatási intézmények általában nem rendelkeznek jelentős zöldfelülettel, előkertjük azonban rendezett, egységes képet mutat. Egyes esetekben indokolt a zöldfelületek nagyobb arányú közösségi használata (pl. Tomcsányi-kastély). A lakóterületek kertje beépítési módokként változó, hasonlóan a belterületi mezőgazdasági területek műveléséhez.

Épített környezet

Az épített környezet minősége, esztétikai értéke alapvetően befolyásolja a lakosság életminőségét, a vállalkozások működési lehetőségeit és a vendégforgalmi mutatók alakulását is.

A beépítések kialakulását részben a településszerkezet, részben az árvizek határozták meg. A vásárosnaményi részen többnyire településközponti vegyes, valamint kis- és kertvárosias lakóterületek találhatók változatos beépítési módokkal. Leromlott állapotú épületeket csoportosan a város délkeleti részén találhatunk. A gergelyiugornyai részen jellemzően falusias lakóterületek, a Tisza part mellett hétvégi házas üdülőterületek találhatók. Vitka falusias lakóterülete már jórészt átalakult, a megmaradt hagyományos épületek kis számban maradtak fenn. A település lakásállománya az elmúlt másfél évtized alatt nagymértékben megújult, ezáltal csökkent az alacsony komfortfokozatú lakások száma.

Vásárosnamény kül- és belterületén 38 db régészeti lelőhely és 5 db országosan védett műemlék épület található. A helyi védelem alá vont épületek száma 21 db. Az építészeti örökség helyi védelmére a Településszerkezeti Terv tesz javaslatot.

Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)

Vásárosnamény viszonylag jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a megye fontosabb települései és Ukrajna irányába is. Ez a jövőbeli gyorsforgalmi úthálózati fejlesztésekkel előreláthatólag tovább fog javulni, ami kedvező hatással lehet a gazdasági szereplők

versenyképességére, a népességmegtartó-erő alakulására és a turisztikai vonzerőre. Vásárosnamény legfontosabb és legforgalmasabb közlekedési útvonala a 41.sz. főút, ami közvetlenül összeköti a várost az M3 autópályával, hátránya azonban, hogy jelenleg a belterületen halad, így nagy közlekedésbiztonsági és környezetszennyezési kockázatot jelent. Közösségi közlekedés szempontjából az autóbuszos közlekedés adottságai annak ellenére kedvezőbbek, hogy a település két vasútvonal találkozásánál fekszik. A Tisza folyót Vásárosnaményig már 2002-ben hajózhatóvá nyilvánították, távlati elképzelés a Felső-Tisza hajózhatóvá tétele. A hivatásforgalmi és a turisztikai célú kerékpárhasználat elterjedt, a kedvező feltételeknek köszönhetően Vásárosnamény kerékpáros barát település.

Közművek és elektronikus hírközlés

A közművesítettség, illetve a telekommunikációs eszközök elérhetősége a modern gazdaságok alapvető eleme. Bár a közművek megléte önmagában nem indukál jelentős fejlődést, hiányuk akadályozza a gazdasági tevékenységek bővülését, valamint a lakosság életminőségének növekedését. Vásárosnamény közüzemi infrastruktúrával és szolgáltatásokkal való ellátottsága országos és megyei összehasonlításban kifejezetten kedvező, azonban az elöregedett hálózat karbantartása és korszerűsítése folyamatos ráfordításokat igényel az önkormányzat, illetve a szolgáltatók részéről. A lakásállomány jelentős része csatlakozott a közüzemi víz-, szennyvízcsatorna-, villamos energia- és gázhálózatra. A közüzemi szennyvízhálózatot a város terjeszkedésével párhuzamosan folyamatosan bővítik és karbantartják, így az ún. közműolló, amely a két hálózattípusra kötött lakások arányszámainak különbségét adja, az elmúlt évek során záródik. A belterületen a csapadékvíz elvezetését zárt, illetve nyílt árkos elvezető csatornahálózat biztosítja, amelynek kezelője a települési önkormányzat. A szilárd hulladék elszállítása és kezelése – beleértve a szelektív hulladékot is – megoldott a település teljes területén.

A város IKT-ellátottsága fokozatosan emelkedik. A telefon, valamint a kábeltelevízió gerincvezetéke csaknem az egész város területén rendelkezésre áll, az adatátvitelre is alkalmas hálózatok kiépítése folyamatos. Vásárosnamény területén elérhető minden országos és helyi földi sugárzású rádióadó, valamint az országos földi sugárzású televízióadók összessége. A településen kiépített vezetékes és mobil telefon-hálózat üzemel.

Összefoglalóan kijelenthető, hogy Vásárosnamény magas szintű közüzemi szolgáltatásai hozzájárulnak a lakosság elégedettségéhez, a vállalkozások kiszámítható működéséhez, valamint a környezeti állapot javulásához is.

Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság

Vásárosnaményban a környezet terhelése mérsékeltnak tekinthető. Időszakosan a nagyobb közlekedési útvonalak mentén, illetve télen tapasztalható nagyobb levegőszennyezettség, továbbá az uralkodó szélirányból érkező, a mezőgazdasági területekről származó porterhelés. A település zajhelyzetét döntő módon a közlekedés határozza meg, az üzemi vagy szolgáltató jellegű létesítmények zaja lokálisan hat. A környezetvédelmi konfliktusok közül a település földrajzi helyzetéből adódóan a magas árvízi és belvízi veszélyeztetettség emelendő ki.

Az önkormányzat törekszik arra, hogy intézményeiben és a közterületeken hatékony energiateljesítési módszereket alkalmazzon. Az energiagazdálkodás keretében ütemezetten elvégzi az érintett épületek energetikai felújítását, a közvilágítás korszerűsítését, továbbá egyre nagyobb mértékben használja a megújuló energiaforrásokat, amihez megfelelő természeti adottságokkal rendelkezik. Mindez lehetővé teszi az önkormányzati tulajdonú létesítmények költséghatékony üzemeltetését, valamint a település környezeti állapotának javítását.

2.1. táblázat SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
■ az érettségivel, illetve egyetemi-főiskolai oklevéllel rendelkezők növekvő száma munkaerő-piaci bázist jelenthet a gazdasági fejlődéshez ■ a pénzügyi-gazdasági válság óta kismértékben csökkent a nyilvántartott álláskereső száma és a munkanélküliségi ráta (2013-ban 848 fő, illetve 13,9%) ■ a város fontos ingázási célpont	■ öregedő korstruktúra ■ természetes fogyás ■ kedvezőtlen migrációs folyamatok, negatív vándorlási egyenleg ■ a szakiskolai végzettséggel rendelkezők aránya további visszaesést mutat ■ a helyi munkaerő képzettségi szintjének megfelelő munkahelyek korlátozott számban állnak rendelkezésre a településen ■ a hosszú távú munkanélküliség jelentős mértékű és növekvő tendenciát mutat ■ a lakosság jövedelmi szintje alacsony ■ szegregációval érintett településrészek találhatók Gergelyugornya és Vásárosnamény településrészekben
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
■ számos kulturális szolgáltatás vehető igénybe, a településen a közösségi élet jól szervezett, képes alkalmazkodni a változó igényekhez ■ jól fejlett kulturális infrastruktúra áll rendelkezésre ■ erős civil szervezeti háttér ■ intenzív együttműködés az önkormányzat és a helyi civil szféra között	■ nincsenek szélesebb körben ismert rendezvényei ■ a nemzetközi kapcsolatok kihasználása korlátozott
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
■ a járásközponti funkciót támogató közszolgáltatások jól fejlettek és mindenki számára egyenlő eséllyel elérhetőek ■ a helyben elérhető közszolgáltatások száma és a szolgáltatási színvonal megfelelő ■ erős oktatási bázis (alap- és középfokú) ■ megfelelő infrastruktúrájú, szervezetszerű és volumenű egészségügyi és szociális ellátás (kórház, Humán Szolgáltató Központ, új bölcsőde) ■ városüzemeltetési társaság működik a településen – biztosítva az érintett feladatok megfelelő ellátást ■ a megújult városközpontban széleskörű szolgáltatások érhetőek el	■ az önkormányzat korlátozott befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt ■ egyes közintézmények nem megfelelő állapota (pl. óvoda) ■ a kedvezőtlen demográfiai folyamatok kihívás elé állítják az oktatási, egészségügyi és szociális ellátórendszert
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
■ gazdasági-munkaerő-piaci centrum funkciót tölt be a város (a járási vállalkozások közel 50%-a itt működik, az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték a duplája a járási értéknek) ■ önfoglalkoztatás erős (egyéni gazdaságok és mikro vállalkozások) ■ néhány nagyobb foglalkoztató megjelenése a közelmúltban és a közeljövőben	■ az üzleti infrastruktúra hiányos ■ a mezőgazdasági földhasználat nem kellően differenciált ■ a mezőgazdasági termeléshez kötődő feldolgozóipar részben alulfejlett ■ a vállalkozássűrűség viszonylag alacsony ■ a mikrovállalkozások túlsúlya jellemző ■ a mezőgazdaságban az egyéni gazdálkodók

■ szolgáltatási szektor részaránya a vállalkozások körében magas ■ a település kereskedelemi és pénzügyi szektor szerepe térségi szintű ■ vendéglátóipari egységek/szálláshelyek száma magas ■ a turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek, ami segítheti a gazdaság diverzifikációját ■ a határmenti fekvés elősegítheti a nemzetközi gazdasági kapcsolatok erősödését	■ túlsúlyban vannak ■ a vállalkozások gyenge jövedelmezősége, adóerő-képessége ■ magánberuházások alacsony aránya ■ alulhasznosított barnamezős területek ■ az idegenforgalmi tendenciák kedvezőtlenek, ■ a turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
■ takarékos és ésszerű gazdálkodás jellemző, az önkormányzat törekszik a pénzügyi egyensúly megteremtésére - a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességének figyelembevételével ■ az önkormányzatok költségvetési konszolidációja nagyobb lehetőséget nyújt a fejlesztésekhez szükséges önerő előteremtésére ■ idegenforgalmi adó bevezetése	■ magánbefektetők hiányában a szükséges fejlesztések részben az önkormányzati gazdálkodást terhelik ■ a helyi adókból származó önkormányzati bevételek viszonylag alacsonyak ■ az önkormányzatok központi költségvetési támogatása csökkenő
6. Táji és természeti adottságok	
■ kedvező turisztikai adottságok (Tisza, termál- és gyógyvíz) ■ magas erdősültség ■ kedvező adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására ■ védett természeti értékek ■ gazdag flóra- és faunavilág	■ az árvízi és belvízi veszélyeztetettség magas ■ a szántóterületek minősége viszonylag alacsony ■ az ökológiai hálózat elemei esetében korlátozott a tájhasználat ■ sérülékeny vízbázis
7. Zöldfelületek	
■ a belterületi erdőfoltok elsősorban védelmi rendeltetésűek ■ igényesen kialakított közparkok ■ vitkai városrészben helyi védettség alatt álló platánfasor ■ a zöldfelületi ellátottság mennyiségi mutatói magasak	■ a zöldfelületek nem alkotnak rendszert, hálózatot, állapotuk egyes esetekben nem megfelelő
8. Épített környezet (épített örökség)	
■ Vásárosnamény kisvárosias jellegű centrumában jelentős építészeti értékkel bíró épületállomány található ■ az önkormányzati épületek jelentős része esetében felújítás történt ■ számos régészeti lelőhely és műemléki épület található ■ a megőrzött épített értékekben turisztikai potenciál rejlik ■ a lakásállomány az elmúlt 15-20 évben jelentősen megújult	■ leromlott állapotú épületek a város délkeleti részén ■ az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ alulhasznosított barnamezős területek
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
■ javuló közlekedés-földrajzi elhelyezkedés (M3 autópálya, tervezett M34 autótút)	■ 41-es út nagy átmenő forgalma ■ forgalmi csomópontok balesetveszélyesek

■ főútvonal melletti fekvés ■ csomóponti fekvés ■ két vasútvonal jelenléte egy vasútállomással és 2 megállóhellyel ■ megfelelő elérhetőség közösségi közlekedési eszközökkel ■ felújított Tisza-híd ■ jól kiépített kerékpárhálózat ■ Tisza hajózhatósága Vásárosnaményig	■ időszakos parkolási problémák a városközpontban és az üdülőterületen ■ járdák minőségi és mennyiségi hiányosságai ■ hiányzó gyalogátkelőhelyek ■ alacsony színvonalú és emiatt kihasználatlan vasúti szolgáltatások
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
■ a vízellátó hálózat kiépítettsége 100%-os, a település esetleges növekedése esetén az új területek vízellátottsága is biztosítva lenne a jelenlegi hálózatról ■ a szennyvízcsatorna-hálózatra kapcsolódott lakások aránya 98% ■ a belterületi csapadékvíz-elvezetés megoldott ■ a gáz- és villamos energia hálózat kiépítettsége teljes ■ a hírközlési hálózat a teljes települést lefedi ■ a közművesítettség megfelelő szintje kedvező kiindulási alap a gazdasági szerkezet bővüléséhez, beruházók megjelenéséhez, és pozitívan befolyásolja a lakosság életminőségét is	■ a meglévő vízellátó hálózat főnyomócső azbesztcement anyagúak ■ a gergelyugornyai szennyvíztisztító telep kapacitása korlátozott ■ külterületeken a csapadékvíz-elvezető rendszer hiányzik vagy nincs megfelelően karbantartva
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
■ intézmények energiahatékonysági fejlesztése ■ jó adottságok megújuló energiaforrások kiaknázására ■ a környezetterhelése mérsékelt ■ növekvő kerékpárhasználat ■ a (szelektív) hulladékgyűjtés rendszere jól szervezett	■ a megújuló energiaforrások szerepe a települési energiaellátásban alulreprezentált ■ fokozott árvízi és belvízi veszélyeztetettség ■ vízbázisvédelmi szempontból kiemelt terület ■ tranzitforgalom miatti növekvő lég- és zajszennyezés ■ a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége rendkívül alacsony

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
■ falvakból városokba munkavállalói céllal való odavándorlás ■ javuló képzettségi szint	■ a természetes fogyás és elvándorlás következtében a népesség csökken ■ korstruktúra kedvezőtlen változása térségi és országos szinten ■ a hátrányos helyzetűek és inaktívak számának növekedése ■ vonzáskörzet elnéptelenedése ■ alacsony képzettségű lakosok további leszakadása ■ romák által magas arányban lakott térségek
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
■ a helyi, települési közösségekre épülő fejlesztések (határon átnyúló, nemzetközi) szerepe fokozódik ■ civil szervezetek erősödése	■ a helyi kohézió ellen ható globalizációs folyamatok ■ civil szervezetek tevékenységének ellehetetlenülése a jogszabályi környezet

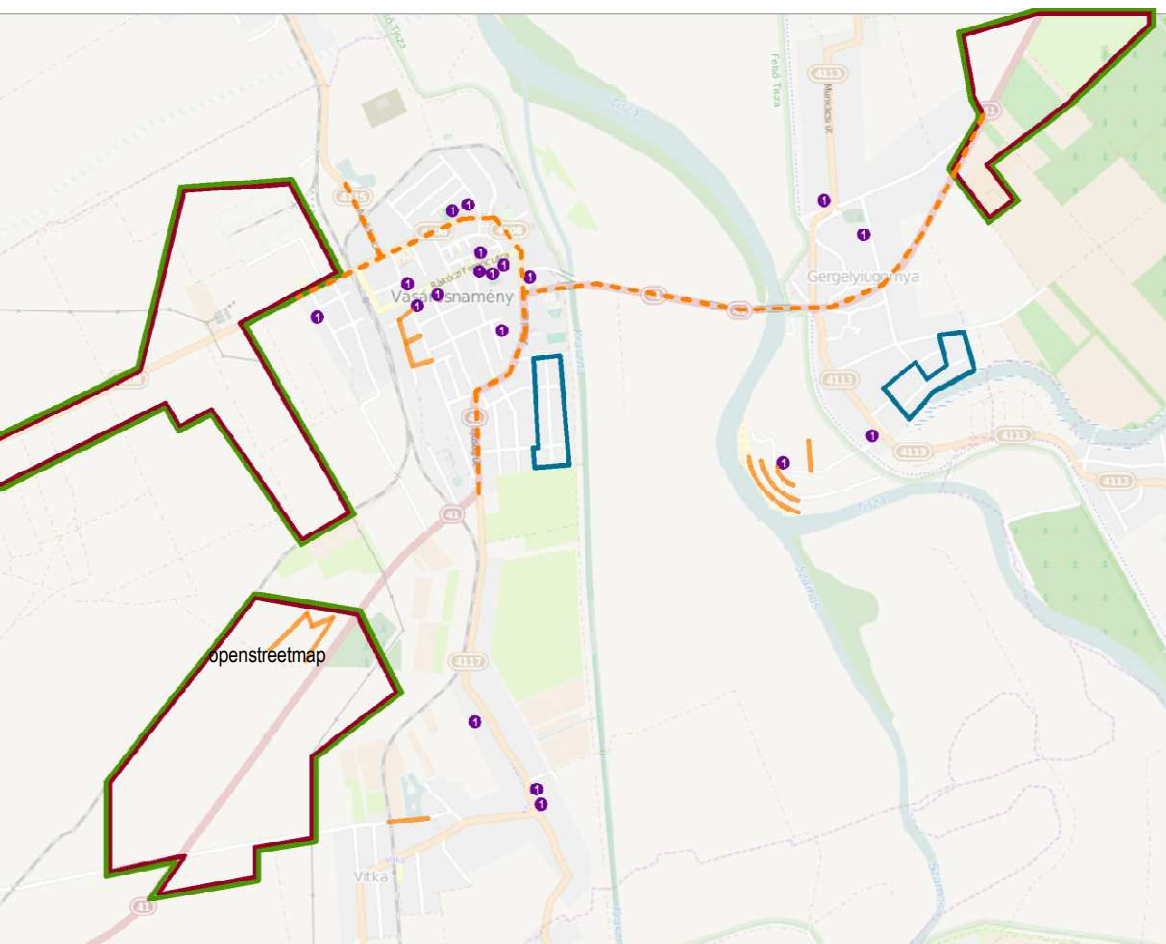
Lehetőségek	Veszélyek
	változásával
3. Intézmény-rendszer (köszolgáltatások) és városüzemeltetés	
■ feladatellátás átstrukturálása következtében új lehetőségek a járásközpontok számára ■ közigazgatási szerepkör további erősödése ■ elektronikus szolgáltatások iránti igény növekedése	■ csökkenő állami támogatások ■ önkormányzati feladat- és hatáskörök kedvezőtlen alakulása ■ részleges ellenérdekek a járási központ és a járás többi települése között ■ a város szükségleteinek, igényeinek alulreprezentáltsága az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
■ a város tökevonzó képességének javulása az M3 autópálya és az ukrán határ közelsége miatt ■ jelentős befektetők megjelenése ■ az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti erősödő együttműködés ■ intenzívebb határon átnyúló gazdasági kapcsolatok ■ alternatív mezőgazdasági tevékenységek terjedése ■ a bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése ■ a gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) felértékelődő szerepe ■ a nem kiemelt termőhelyi adottságú területek speciális támogatása ■ belföldi és külföldi turisztikai kereslet növekedése ■ a gyógy-, a vízi, valamint a kulturális és örökségturizmus előtérbe kerülése ■ az idegenforgalom szezonálisának csökkenése ■ gazdaságfejlesztésre irányuló pályázati lehetőségek ■ ukrán határ közelsége, a város a Beregi agglomerációs tengely része (Beregszász-Vásárosnamény)	■ szomszédos országok olcsóbb munkaerejének tőkeelszívó hatása ■ jogszabályi környezet változása miatt befektetések elmaradása ■ a kiskereskedelmi tevékenység keresleti és kínálati viszonyainak kedvezőtlen alakulása ■ csökkenő befektetői érdeklődés Magyarország és Kelet-Közép-Európa iránt a gazdasági válság továbbgyűrűző hatásai miatt ■ a város hazai és nemzetközi versenytársainak erősödése a gazdaság minden területén ■ kedvezőtlen vállalkozási feltételek ■ kedvezőtlen turisztikai tendenciák ■ K+F+I potenciál hiánya a gazdasági környezetben A különbségek növekedése a járásközpont és a környező település között ■ a város szükségleteinek, igényeinek alulreprezentáltsága az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között ■ az európai uniós források tekintetében élesedő verseny
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
■ feladat-átstrukturálás pozitív hozadékai ■ ipari létesítmények betelepülésével növekvő iparüzési adóbevétel	■ hazai jogi környezet változása új kihívások elé állítja a települést ■ az állami átszervezés következtében jelentős új feladatok ellátását kell a településnek megoldani (járásközpont) ■ az adópolitika átalakítása miatt az adóbevételekkel történő gazdálkodás megváltozott ■ Kedvezőtlen makrogazdasági változások
6. Táj és természeti adottságok	
■ a természetközeli turizmus szerepe felértékelődik ■ kedvező természetföldrajzi fekvés (folyókák, erdő stb.) változatos tájhasználati lehetőségek	■ magas árvíz- és belvíz veszélyeztetettség ■ klímaváltozás okozta negatív hatások ■ a természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodása az

Lehetőségek	Veszélyek
- a Szatmár-Bereg kultúrtáj része, különleges táji értékekkel, rekreációs funkciókkal bíró övezet - védett természeti területek, ökológiai hálózat, tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület - kiváló termőhelyei adottságú erdőterületek	- ökológiai szemlélet hiányában - fokozódó antropogén tevékenység - térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület - sérülékeny vízbázis mennyiségi és minőségi mutatóinak romlása természetes vagy antropogén hatásra
7. Zöldfelületek	
rekreációs tevékenységek iránti igény nő	- klimaváltozás okozta negatív hatások - nem helybeli használók növekedése miatti degradáció
8. Épített környezet (épített örökség is)	
- a város arculatához illeszkedő beépítések - magáneros építkezések és felújítások számának növekedése - vidéki életkörülmények felértékelődése - kulturális és örökségturizmus jelentőségének növekedése	- elvándorlás fokozódása - kihasználatlanság miatt jelentkező amortizáció - az európai uniós források tekintetében élesedő verseny
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
- M3 autópálya továbbépítése - M34 autót út építése - térségi vasúti központi elhelyezkedés - felső-Tisza hajózhatóvá tétele - a környezetbarát közlekedési módok terjedése - közlekedésfejlesztésre kiírt pályázati források	- vasútvonal kihasználatlansága, megszüntetés veszélye - összekötő utak felújításának elmaradása - az európai uniós források tekintetében élesedő verseny
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
- nagy sáv szélességű internet kapcsolat elterjedése - infokommunikációs technológia fejlődése - közmű-felújítási pályázatok	- közművekre és elektronikus adatátviteli rendszerekre való rácsatlakozás elmaradása - geopolitikai környezet változása - az európai uniós források tekintetében élesedő verseny
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
- környezeti hatékonyság javulása - klimaváltozás kedvező hatásainak kiaknázása	- klimaváltozás okozta negatív hatások - az energiatartalom fokozódása - környezetterhelő ipari létesítmények betelepülése

A probléma- és értéktérkép grafikusán ábrázolja a helyzetfeltárásban azonosított problémákat és kedvező adottságokat, értékeket.

2.1. térkép Problématérkép

PROBLÉMATÉRKÉP

VÁSÁROSNAMENY ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

TÁRSADALOM

- Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

- Felújítandó önkormányzati tulajdonú ingatlanok

KÖRNYEZET

- Hiányos közművesítettség

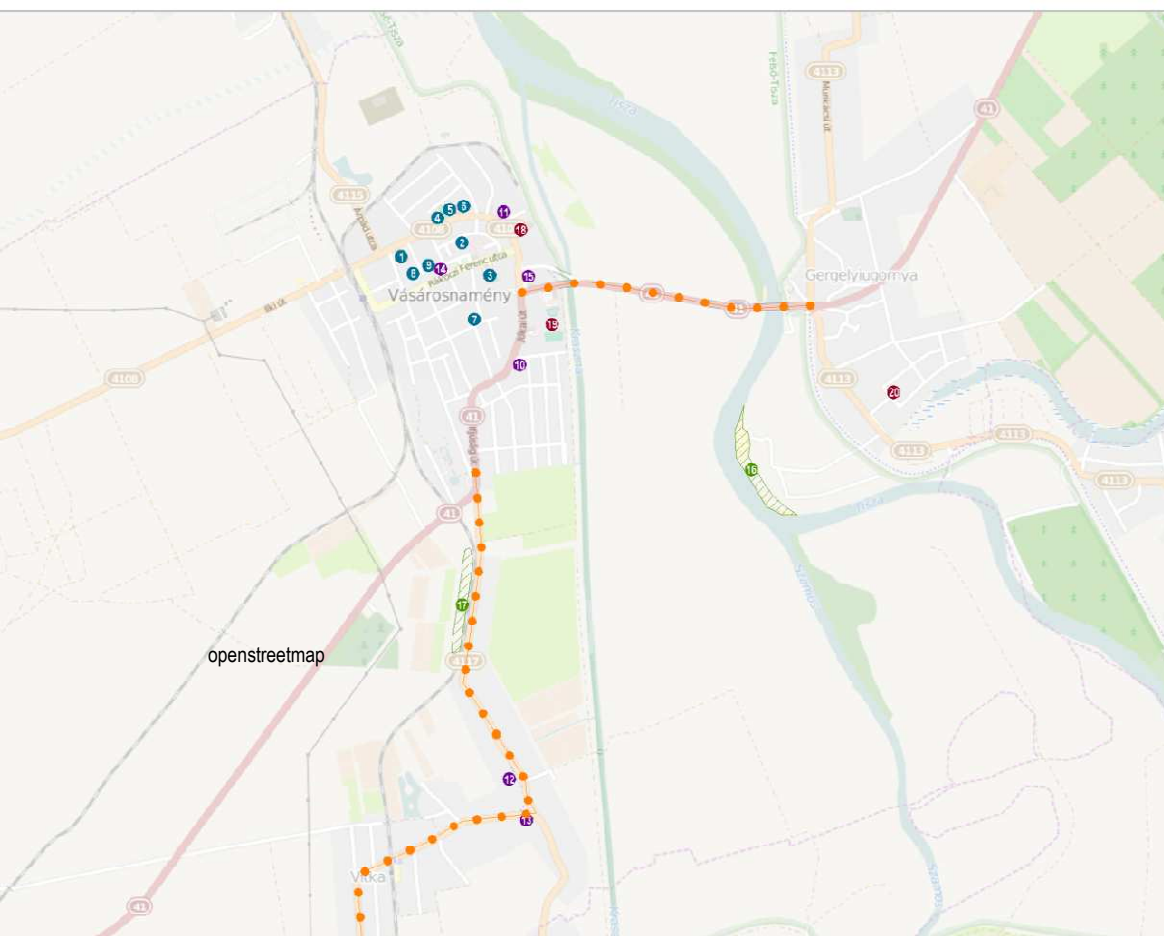
GAZDASÁG

- Hiányzó ipari-kereskedelmi-logisztikai hasznosítási területek

INFRASTRUKTÚRA

- Városon áthaladó forgalom jelentős környezetterhelése
- Burkolatlan utak

2.2. térkép Értéktérkép

ÉRTÉKTÉRKÉP

VÁSÁROSNAMENY

ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

TÁRSADALOM

- 1 Vásárosnaményi kórház
- 2 Esze Tamás Művelődési Központ
- 3 Balázs József Városi Könyvtár
- 4 Babus Jolán Középiskolai Kollégium
- 5 Lónyay Menyhért Baptista Szakközép- és Szakiskola
- 6 Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium
- 7 Humán Szolgáltató Központ
- 8 Humán Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálat, Tanyagondnoki
- 9 Hajléktalan Személyek Almeneti Szállása

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

- 10 Eötvös Kúria
- 11 Tomcsányi-kastély, Beregi Múzeum
- 12 Római katolikus templom, Vátka
- 13 Református templom, Vátka
- 14 Nagyboldogasszony templom
- 15 Református templom, Vásárosnamény

KÖRNYEZET

- 16 Gergelyugorlya Tisza-part
- 17 Vítka védett pátánfasor

GAZDASÁG

- 18 Fedett piacsamok
- 19 Szilva Termál- és Wellnessüdő
- 20 Atlantika Vízvidámpark

INFRASTRUKTÚRA

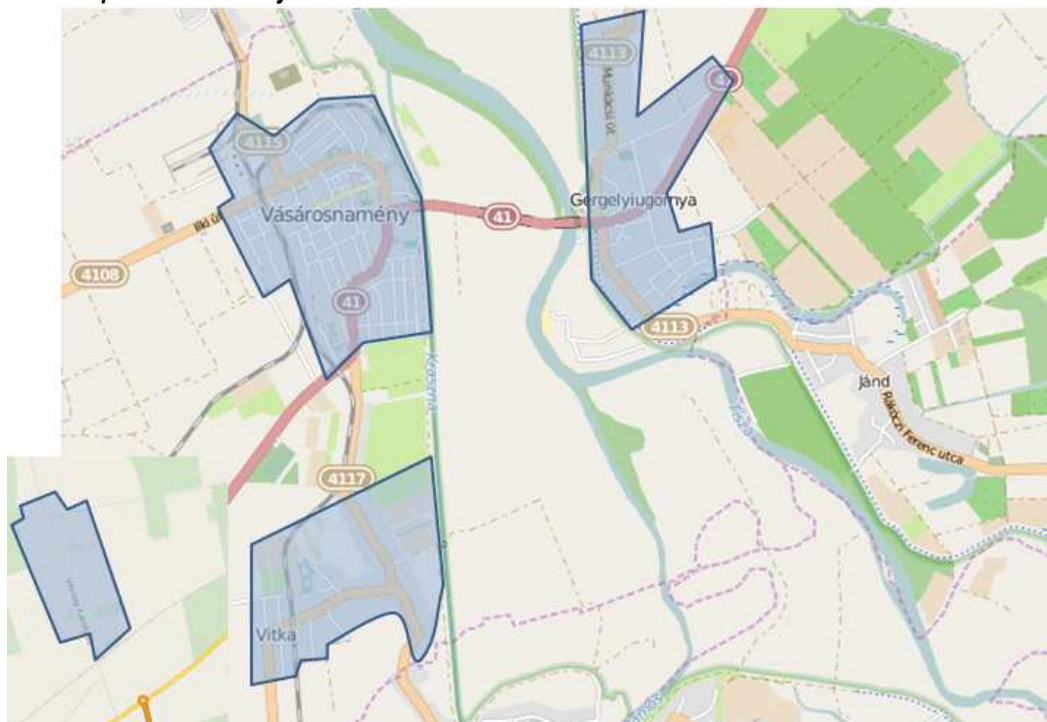
- 21 Kerékpárút

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Vásárosnaményban az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítése során – a korábbi IVS-ből kiindulva – három városrész került kijelölésre. A lehatárolás alapját a település sajátos története adja, ugyanis a mai várost 1979-ben hozták létre Vásárosnamény, Gergelyiugornya és Vitka települések egyesítésével – ezek azonosíthatók városrészekként:

1. Vásárosnamény,
2. Gergelyiugornya,
3. Vitka és Perényi tanya.

2.3. térkép Vásárosnamény városrészei

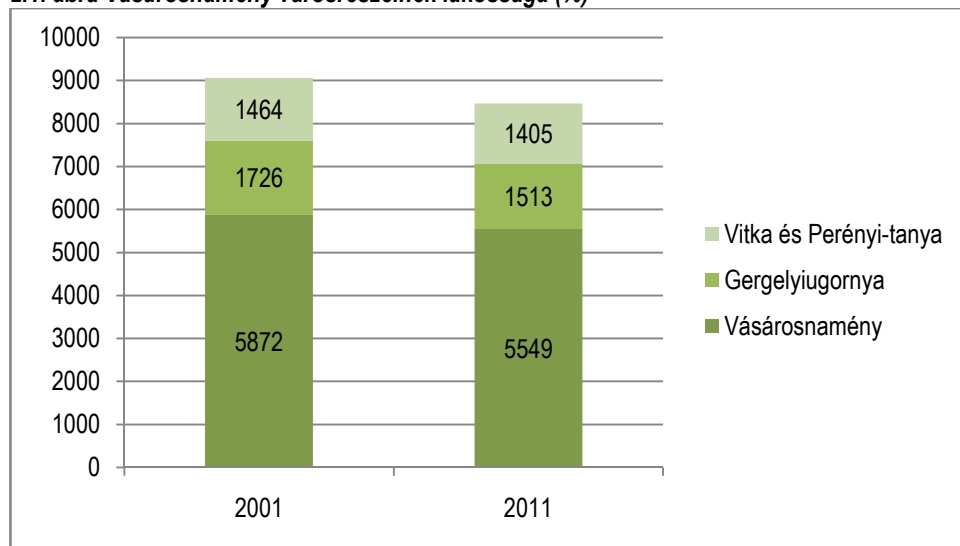

A népességszámot tekintve mindegyik városrészben jelentős csökkenés történt 2001 és 2011 között, arányaiban Gergelyiugornya esetében volt a legnagyobb, több mint 12%-os.

A lakónépesség kor szerinti megoszlásában nincs nagy különbség az egyes városrészek között, mindenhol a városi átlaghoz közelítenek az értékek. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya is hasonlóan alakul, csak Perényi-tanya önálló adatai térnek el jelentős mértékben a városi átlaghoz képest. A felsőfokú végzettséggel rendelkező 25 évesnél idősebb lakosok aránya azonban Vásárosnaményban lényegesen magasabb, mint a többi városrészben.

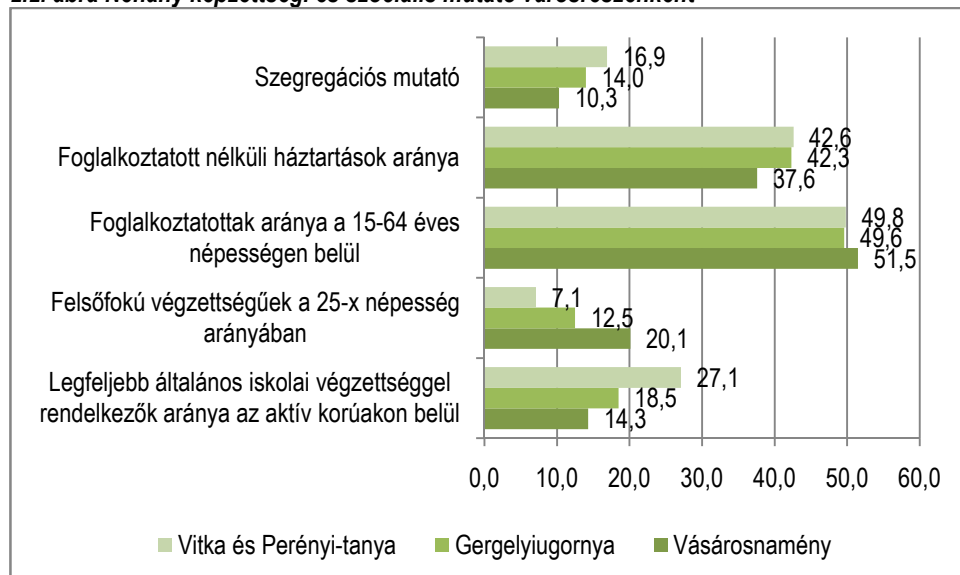
2.1. ábra Vásárosnamény városrészeinek lakossága (%)

Forrás: KSH

A legtöbb foglalkoztatottsági adat esetében is csak kisebb eltérések figyelhetők meg a városrészek között (minden esetben Perényi-tanya értékei a legrosszabbak). Kivételként azonosítható az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya, ami Vásárosnamény és Gergelyugornya esetében sokkal kedvezőbb Vitka és Perényi-tanya adatainál.

2.2. ábra Néhány képzettségi és szociális mutató városrészenként

Forrás: KSH

A lakások komfortfokozata tekintetében megállapítható, hogy Vásárosnamény városrészben a legkedvezőbb a helyzet, a gergelyugornyai és vitkai állapot ehhez közelít. A legkevésbé komfortos lakóingatlanok a Perényi-tanyán találhatóak.

A városrészek funkcióiról összességében elmondható, hogy

- Vásárosnamény városrész egyértelmű köz- és humán szolgáltatási centrum,
- településtörténeti okok miatt a városrészek funkcionálisan kevésbé homogének,

- térbelileg kiegyenlítetlen a város zöldterületi rendszere,
- gyakoriak a közlekedési jellegű problémák, elsősorban a parkolással, a túlzsúfoltsággal, az elérhetőséggel és a környezetszennyezéssel kapcsolatosan,
- vegyes gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató területek a fő közlekedési útvonalak mentén alakulnak, illetve alakíthatók ki,
- a turisztikai, rekreációs és közösségi funkció az egyes városrészek adottságainak megfelelően koncentrált (Gergelyiugornya délnyugati része, Vásárosnamény központi része).

2.2. táblázat Városrészek funkciói

Funkciók \ Városrészek	Vásárosnamény	Gergelyiugornya	Vitka és Perényi-tanya
Ipari, logisztikai			
Kereskedelmi			
Zöldfelületi, környezeti			
Turisztikai, rekreációs			
Közlekedési, távközlési			
Közösségi			
Közigazgatási			
Humán szolgáltatási			
Lakó			
Város(rész)-központi			

	domináns funkció
	kiegészítő funkció

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elérendő céljait erőteljesen befolyásolják

- egyrészt az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai;
- másrészt a nemzeti szintű fejlesztéspolitikai és ágazati stratégiák, programok,
- harmadrészt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Koncepciója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd a város fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a város célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája maximálisan épít a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Vásárosnamény Város Gazdasági Programja 2014-2019 (2015),
- Vásárosnamény Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2008),

Mindez jelzi, hogy **a város jelenleg isegy** kiforrott, **társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik**, ezért **az ITS-nek** nem célja egy teljesen új stratégialétrehozása, hanem sokkal inkább **egyfajta szintézis**, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket. A célrendszer kialakításakor az alábbi fő tényezőket vettük figyelembe:

- a megalapozó vizsgálatban feltárt kihívások, problémák, adottságok és lehetőségek,
- a város által betöltött és betölteni kívánt funkciók,
- a lakosság, a vállalkozások és a turisták általános és speciális szükségletei, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben
- a város és vonzáskörzete közötti jelenlegi és lehetséges együttműködési területek,
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzet.

3.1 Jövőkép

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Vásárosnamény milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

Vásárosnamény város jövőképe

„Vásárosnamény egy modern, perspektivikus, vonzó környezetet biztosító város, amelynek dinamikusan fejlődő gazdasága megfelelő foglalkoztatási lehetőségeket biztosít növekvő számú lakosai számára.”

A jövőkép megvalósulása érdekében az alábbi átfogó cél jelölhető ki, amely megadja a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait:

A város kedvező elhelyezkedésére és adottságaira építve dinamikusan fejlődő, vonzó és versenyképes térségi centrum szerepkör betöltése a gazdaság, az idegenforgalom és a humán szolgáltatások területén a lakosság életminőségének javítása érdekében.

Az átfogó cél teljesülése hozzájárul ahhoz, hogy VásárosnaményMagyarország és az Európai Unió egyik stabil fejlődési pályán lévő városa legyen 2030-ban, ahol a természeti és kulturális értékekre építve a gazdasági felzárkózás a lakosság életminőségének folyamatos javulásával párosul, figyelembe véve a fenntarthatóság szempontjait. Ennek érdekében a város

- kijelöli a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési eszközöket,
- meghatározza a meglévő értékek megőrzésének és tudatos hasznosításának kereteit,
- azonosítja a beavatkozási irányokat a város társadalmi, szociális problémáira,
- valamint a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására.

3.1.1 Társadalom

Lassuló elvándorlás	A lakosság száma (8000-8500 fő) stagnálást, esetleg enyhe csökkenést mutat, ugyanis a lassuló mértékű elvándorlást a születések stagnáló száma csak korlátozott mértékben képes ellensúlyozni. A negatív vándorlási mérleg hátterében az áll, hogy ugyan Vásárosnamény vonzereje a járás települései között növekszik, de a megyeszékhely és a távolabbi városok elszívó ereje erőteljesebben érvényesül. A lakosság korcsoportos megoszlását a munkaképes korúak stabil (63-65%) és a 65 éven felüliek növekvő aránya (21-23%) jellemzi.
Javuló foglalkoztatás	A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari-logisztikai cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek.
Színvonalas humán szolgáltatások	A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája kiépült, fejlett. A szolgáltatások színvonala magas, korszerű és széles spektrumú egészségügyi alap- és szakellátás, magas minőségű oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló szociális ellátás és ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost, amely nemcsak saját lakosait, hanem a környező települések, illetve – például az egészségügy esetében – a határon túli területek lakosságát is kiszolgálja.
Széleskörű kulturális és rekreációs kínálat	A város mind a helyi lakosság, mind az ide látogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot tud nyújtani. A nagyobb, hagyománnyá váló rendezvények ismertsége és látogatottsága javul, ami hozzájárul a pozitív arculat és a helyi identitás megerősödéséhez. Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés és a sportolás különböző formáit.
Társadalmi integráció és kohézió	A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság, a jövedelmek, illetve a városrészek közötti különbségek mérséklődnek. A hátrányos helyzetű csoportok létszáma csökken, életminőségük javul, felzárkózási esélyeik és életük önálló irányításának lehetősége növekednek – elsősorban az önkormányzat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a civil szervezetek hatékony együttműködésének köszönhetően. Mivel a hátrányos csoportok társadalmi reintegrációja a helyi közösség szintjén és a lakosság aktív részvételével megy végbe, így a város lakosainak toleranciaszintje emelkedik, a társadalmi kohézió erősödik.

3.1.2 Gazdaság

Erősödő ipari és logisztikai szerepek

Vásárosnamény gazdasági életének két meghatározó eleme az ipar és a logisztika, amihez a közlekedési csomóponti funkció és a határközeli fekvés is hozzájárul. A város megfelelő méretű és infrastruktúrájú gazdasági területeket és magas színvonalú üzleti szolgáltatásokat kínál a betelepülni és beruházni szándékozó vállalkozások számára, amelyeket intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységgel szólít meg. Az ipari és a logisztikai vállalkozások kiszámítható és stabil munkalehetőségeket nyújtanak a város és a vonzáskörzet munkavállalói körű népességének, így a foglalkoztatási ráta növekedésével együtt a munkanélküliségi ráta csökken. Ehhez nagymértékben hozzájárul a potenciális munkavállalók növekvő képzettségi szintje, a versenyképes szakképzettséggel rendelkezők magas száma. A megerősödött helyi kis- és középvállalkozói szektor egyfelől beszállító kapcsolatokat épít ki a tágabb térségben jelenlévő nagyobb cégekkel, másfelől megfelelő színvonalon képes kiszolgálni a lakosság és a vendégek változatos igényeit. A város gazdálkodása a sajátbevételek magas arányának köszönhetően kiegyensúlyozott.

3.1.3 Turizmus

Növekvő turisztikai vonzerő és vendégforgalom

Vásárosnamény gazdaságában évtizedek óta meghatározó az idegenforgalom. A hagyományosan meghatározó vízi turizmus mellett egyre nagyobb jelentőséggel bír a kulturális és örökségturizmus, az egészségturizmus, illetve az aktív turizmus különböző fajtái is. Az attrakciófejlesztéseknek, valamint a hatékonyságmárkázásnak köszönhetően a város ismertsége és vonzereje ismét jelentős nemcsak országos, hanem nemzetközi szinten is. Az egyre nagyobb számban érkező vendégek számára a város a térséggel közösen megfelelő számban és minőségben tudja biztosítani a szükséges szállás- és vendéglátóhelyeket, amelyek széleskörű igényeket tudnak kielégíteni – figyelembe véve a célcsoportok különböző vásárlóerejét is.

3.1.4 Táji, természeti és épített környezet

Fenntarthatóság

A főbb környezetvédelmi mutatók illeszkednek az EU normákhoz. A Fenntarthatósági Tervnek és a Fenntartható Fejlődés Helyi Programjának megfelelően a levegőminőségjavítása, a zöldterületek növelése, hasznosítása folytatódik. A várost elkerülő utak megépítésének hatására a zaj- és levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú. A szelektív hulladékgyűjtés a város egész területén szervesen működik, az újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége emelkedik (10%[<]). A szennyvíz biológiai tisztítására is alkalmas telepeknek köszönhetően a talaj és a felszín alatti vizek minősége javul. Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont a meglévő örökségek fenntartható megőrzése, az energiahatékonyság növelése (energiahatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (alternatív energiaforrások használata).

Környezettudatosság

A környezetvédelmi tudatformálás folyamatos, állandó eleme a város politikájának. Ez ésszerűbb fogyasztásra és környezetkímélő termelésre ösztönöz, aminek köszönhetően a lakosság és az üzemek környezetterhelése csökkenő tendenciát mutat.

Kiterjedő zöldfelületek

A város közigazgatási határán belül megáll a természeti területek fogyása, az aktív védelemnek köszönhetően a város külterületének ökológiai stabilitása növekszik, ami kedvezően hat a lakosság egészségi állapotára, a helyi mező-, erdő- és vadgazdálkodásra, valamint az öko- és falusi turizmusra. Az egységes ökológiai hálózat a belterületekre is kiterjed a növekvő arányú zöldterületek és a folyók mentén. A város külterületén a parlag területek többsége felszámolásra kerül extenzív mezőgazdasági hasznosítással és erdősítéssel.

Jól működő közlekedési rendszer

Közlekedés szempontjából az elkerülő út kiépítése csökkenti az átmenő forgalmat és az ezzel járó környezetszennyezés mértékét. A belső úthálózat jó minőségű, a közösségi közlekedés feltételei kedvezőek helyi, helyközi és távolsági szinten egyaránt. A buszjáratok racionalizált és

Klimaváltozás
mérséklése

magas színvonalú rendszere összhangban van a lakosság szükségleteivel. A közlekedési eszközök többsége környezetbarát üzemeltetésű. A kerékpárút-hálózat teljes körű kiépítése a lakosságot és a vendégeket a kerékpár környezetkímélő használatára ösztönzi.

Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a város átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevezethető eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

3.1.5 Térségi szerepkör

Annak ellenére, hogy a közeli járásszékhelyek (pl. Kisvárdra, Mátészalka, Fehérgyarmat) is térségi szerepkörük megerősítésére törekednek, Vásárosnamény gazdasági-társadalmi vonzáskörzete kiterjed – részben, például az egészségügy és az üzleti kapcsolatok esetében a határon túli területekre is – egyrészt a városi funkciók erősödése és koncentrációja, másrészt a kedvező elérhetőségi viszonyok miatt. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez, amelynek mozgatórugója Vásárosnamény. A városmegyei szerepköre megerősödik, hatékony és kölcsönös előnyökkel járó kooperáció jön létre a közeli városokkal, köztük Beregszásszal – így nagyobb mértékben be tud kapcsolódni a megyei gazdaságfejlesztési folyamatokba. Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Ebben szerepet játszik az M3 autópálya, az M34 autótűt és egyéb térségjelentőségű közlekedési útvonalak közelsége, valamint a hatékony befektetés-ösztönzés és a célzott turisztikai marketing is.

Összefoglalóan kijelenthető, hogy Vásárosnamény a jövőben is a térség egyértelmű gazdasági, foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi és turisztikai központja – úgy, hogy mindezzel párhuzamosan megőrzi sajátos kisvárosi arculatát, identitását.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Vásárosnamény 2015-2020 között elérendő középtávú stratégiai céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban, amelyek hozzájárulnak az átfogó cél és a jövőkép eléréséhez.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra:

- T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében,
- T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése,
- T3. A város központi funkcióinak megerősítése.

T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében

Gazdaságfejlesztés
a foglalkoztatás-
bővítés
szolgálatában

Vásárosnamény gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, valamint a megfelelő és komfortos életminőség kialakítását. A város gazdasági potenciáljának növelése a járás felzárkózása szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében javítani kell az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit – elsősorban új ipari-logisztikai területek kijelölésével, a szükséges területek megvásárlásával, elő-közművesítésével, barnamezős fejlesztésekkel. Mindezeket intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

Logisztika mint
kitörési pont

A város egyik kitörési pontja a logisztika lehet, mivel a továbbépítendő M3 autópálya és a tervezett M34 autótűt csomópontjában helyezkedik el, közlekedési elérhetősége Ukrajna és Románia felé is kedvező illetve középtávon jelentős mértékben javulni fog. Az együttműködés Beregszászsal megeremtheti az ún. Beregi határ menti agglomerálódó térség alapját.

A helyi kkv-szektor
működésének
támogatása

Vásárosnamény gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak. Az önkormányzatnak – korlátozott lehetőségei mellett – biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A munkaerő-piaci
kereslet és kínálat
összehangolása

A gazdasági potenciál szoros összefüggésben áll a helyi munkaerőpiac összehangolt keresletével és kínálatával. A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Vásárosnamény gazdasági stabilizálása és diverzifikációja, a külső gazdasági körülmények, a növekvő technológiai színvonalmegfelelő képzettségeket és képességeket, valamint infrastrukturális fejlesztéseket követelnek. Ez csak az önkormányzat, az illetékes intézmények és munkaerő-piac szereplőinek szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.

T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése

Az endogén erőforrásokra épülő, élőmunka-igényes idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges

- a város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,
- a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása,
- valamint egymásra épülő, térségi szintű turisztikai programcsomagok létrehozása.

Az idegenforgalom
két pillére a vízi és a
kulturális turizmus

A város idegenforgalmának két pillére a vízi és a kulturális turizmus. Az elmúlt időszakban a vendégforgalomban kedvezőtlen tendenciák indultak el, amelyek megállítása és megfordítása alapvető célkitűzés. Ehhez elengedhetetlen a turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, valamint a megfelelő minőségű és kapacitású szállás- és vendéglátóhelyek megléte.

A kulturális és szabadidős kínálat bővítése

A kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése szintén olyan terület, ahol célszerű továbbfolytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és -ápolás,
- nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot tartó rendezvények szervezése,
- civil közösségek kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Vásárosnaményban nemcsak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy kínálatot teremtsenek a turisták számára meghosszabbítva ezáltal az itt-tartózkodás idejét, valamint erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát.

Komplex turisztikai csomagok

Ahhoz, hogy a turisztikai attrakciók multiplikátor a hatása város egész területén és a környező településeken is megnyilvánuljon, elengedhetetlen komplex turisztikai csomagok összeállítása a vendégek számára – figyelembe véve az egyes célcsoportok eltérő szükségleteit. Ehhez mind időben, mind térben össze kell hangolni a települések és a szolgáltatók kínálatát a vendéglátás, a rendezvényszervezés (pl. esti kulturális programok) és az alternatív kikapcsolódási lehetőségek (pl. lovas, kerékpáros, falusi és ökoturizmus, szórakozóhelyek, sport, vadászati lehetőségek) terén egyaránt. Az új, egymást támogató turisztikai elemek kialakításával párhuzamosan erősíteni kell a turisztikai marketing differenciált és célcsoport-orientált jellegét. Mindebben az eddig is jól működő helyi Tourinform Iroda fontos szerepet játszik.

A komplex fejlesztések révén a Vásárosnaményba érkező vendégek és az általuk eltöltött vendégéjszakák száma újra növekedésnek indulhat, másfelől a város gazdasági bázisát erősítheti a diverzifikáció, azaz a „több lábbon állás” stratégiája.

T3. A város központi funkcióinak megerősítése

Vásárosnamény a beregi térség gazdasági, igazgatási és közszolgáltatási centruma az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás szempontjából egyaránt. Központi szerepköre az intézmények és a szolgáltatások fejlesztésével tovább erősíthető és erősítendő – részben a közeli hasonló adottságú városok konkurenciája miatt, részben pedig a lakossági igények minél teljesebb és színvonalasabb kielégítése érdekében. Ehhez kapcsolódóan a Gazdasági Program alapján számos beavatkozási terület kijelölhető, amelyek mindegyike elősegíti közvetlen vagy közvetett módon a klímaváltozás hatásainak mérséklését:

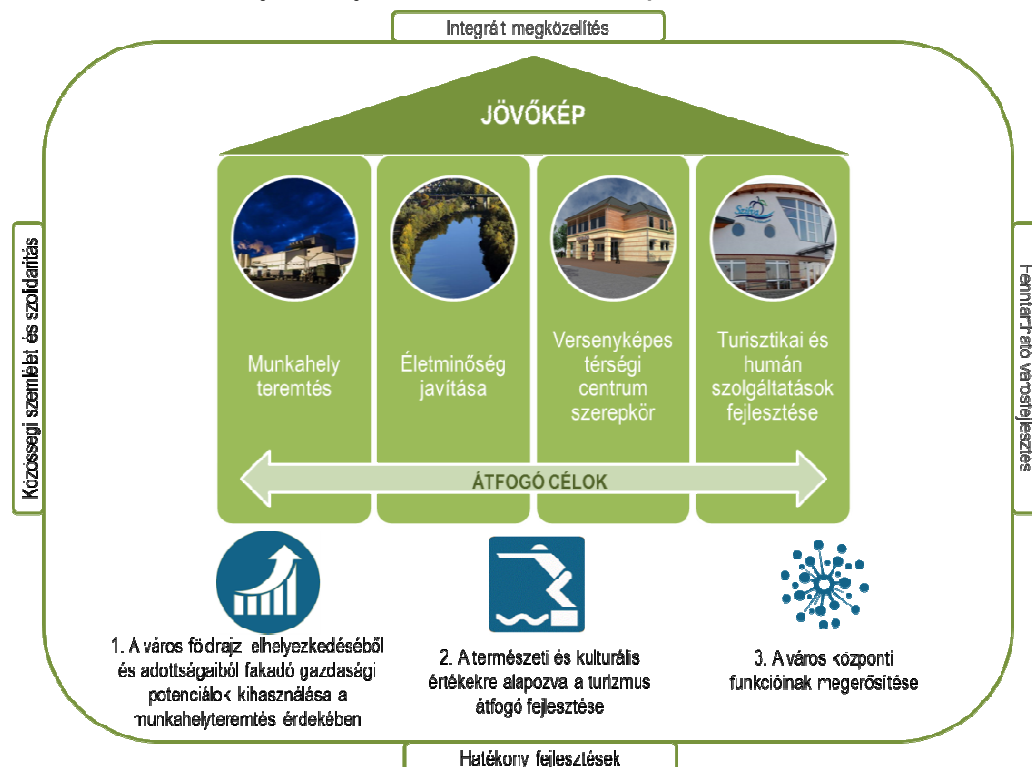
- külső és belső elérhetőség javítása (Tiszta Levegő Program, Út- és járda-felújítási Program),
- közszolgáltatások és közfeladatok ellátásához szükséges infrastruktúra megújítása (Intézményfejlesztési Program),

- épített és természeti környezet megújítása (Városközpont Rehabilitációs Program, Tiszta Környezet Program).

Az egyes programokhoz kapcsolódó konkrét tevékenységeket a 4. fejezet mutatja be.

3.1. ábra Vásárosnamény városfejlesztési célrendszere és alapelvei

A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok kapcsolatát a következő táblázat mutatja be.

3.1. táblázat A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés

Hosszú távú átfogó célok / Középtávú tematikus célok	Munkahely teremtés	Életminőség javítása	Versenyképes térségi centrum szerepkör	Turisztikai és humán szolgáltatások fejlesztés
1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciál kihasználása a munkahelyteremtés érdekében				
2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése				
3. A város központi funkcióinak megerősítése				

erős koherencia
 közepes koherencia

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez is. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A fentiek alapján a városrészi célok:

- V1. Vásárosnamény: Korszerű (köz)szolgáltatások biztosítása és minőségi, vonzó városkép kialakítása
- V2. Gergelyiugornya: A szolgáltatási kínálat bővítése és a turisztikai vonzerő megerősítése
- V3. Vítka: Kereskedelmi és gazdasági területek kialakításával a tőkevonzó és munkahelyteremtő képesség javítása
- V4. Perényi-tanya: A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek javítása és a lakókörnyezet fejlesztése¹

V1. Vásárosnamény: Korszerű (köz)szolgáltatások biztosítása és minőségi, vonzó városkép kialakítása

A városrész Vásárosnamény központi szerepkörű területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan városmag megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- lehetővé teszi a modern kisvárosi életformát – biztosítva az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét,
- közszolgáltatási, egészségügyi, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

Mindennek eredményeként javul a lakosság életminősége, valamint a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

V2. Gergelyiugornya: A szolgáltatási kínálat bővítése és a turisztikai vonzerő megerősítése

¹ Jóllehet a korábbi IVS-ben és a megalapozó vizsgálatban is egy városrészként jelenik meg Vítka és Perényi-tanya, a célok szintjén érdemes különválasztani annak érdekében, hogy a két terület fejlődése a megfelelő irányban haladjon.

Gergelyugornya a város kiemelt turisztikai területe, amely elsődleges vonzerejét a tiszai szabad strand és az Atlantika Vízi Vidámpark jelenti. Az üdülőövezet esetében hangsúlyos cél a városrész átfogó – elsősorban magánforrások bevonásával megvalósuló – fejlesztése annak érdekében, hogy a város vendégforgalmi mutatói javuljanak. Mindehhez az idegenforgalmi attrakciók és fogadási feltételek átfogó mennyiségi és minőségi javítása szükséges. A turisztikai kínálat bővítésével, az idegenforgalmi szolgáltatások folyamatos fejlesztésével, valamint a városon belüli és kívüli intenzívebb együttműködéssel elérhető, hogy a minél nagyobb számban érkező vendégek hosszabb időt töltsenek Vásárosnaményban. A lehetséges fejlesztések célcsoportját elsősorban a város lakossága, a potenciális turisták és a városrészben befektetni szándékozó vállalkozások alkotják.

V3. Vitka: Kereskedelmi és gazdasági területek kialakításával a tőkevonzó és munkahelyteremtő képesség javítása

Vitka városrész jelenleg elsősorban lakófunkciót tölt be, az ehhez szükséges infrastrukturális és szolgáltatási feltételek rendelkezésre állnak. A 41. főút (illetve a tervezett elkerülő szakasz) mentén azonban kijelölhetők olyan, a lakott területektől megfelelő távolságra elhelyezkedő területek, amelyek gazdasági-kereskedelmi-logisztikai célú hasznosítása nagymértékben javítaná nemcsak a városrész, hanem egész Vásárosnamény tőkevonzó és munkahelyteremtő-képességét.

V4. Perényi-tanya: A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek javítása és a lakókörnyezet fejlesztése

A Perényi-tanya Vásárosnamény külterületi, lakófunkciójú városrésze. A fejlesztések irányát a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése jelenti oly módon, hogy a kedvező feltételek a városi lakosság növekedését legyenek képesek előidézni. A városkörnyéki tanyákon élők lakáskörülményei, foglalkoztatási és aktivitási helyzetük meglehetősen kedvezőtlen. Leginkább a gyerekek kerülnek ezáltal hátrányos helyzetbe. A kitűzött cél elérése új funkció kialakítását nem igényli, hanem a meglévő, természetesen kialakult funkció további erősítését célozza. A kedvező lakókörnyezet megteremtése és a lakosság felzárkóztatása érdekében fontos az érintett terület közüzemi fejlesztése, a városközpont rugalmas elérhetőségének biztosítása, valamint az itt élők társadalmi helyzetének átfogó javítása.

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő ábrák összefoglalóan mutatják be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

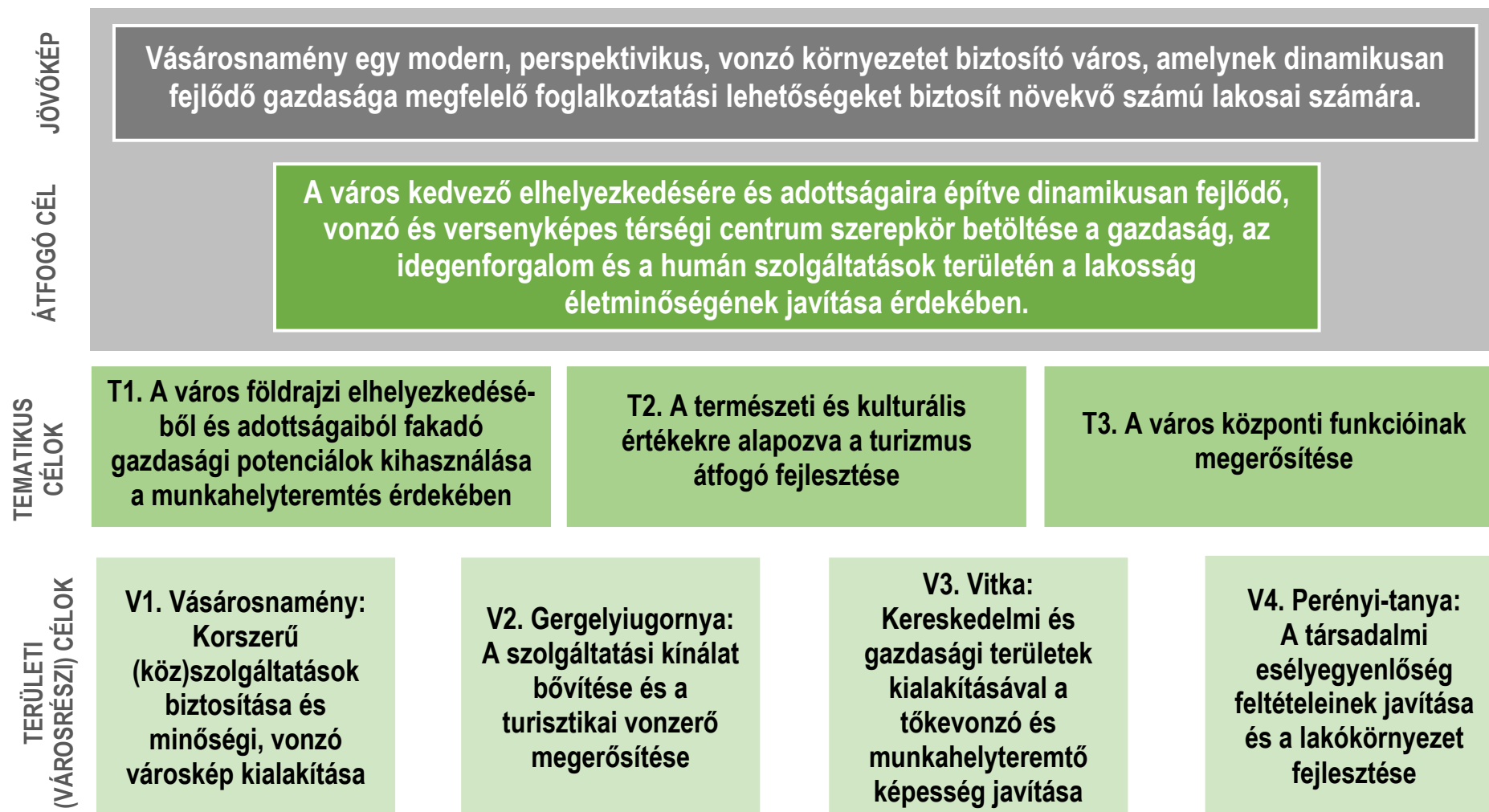
3.2. táblázat A városrészi és a tematikus célok összefüggése

	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
V1. Vásárosnamény: Korszerű (köz)szolgáltatások biztosítása és minőségi, vonzó városkép kialakítása			
V2. Gergelyugornya: A szolgáltatási kínálat bővítése és a turisztikai vonzerő megerősítése			
V3. Vitka: Kereskedelmi és gazdasági területek kialakításával a tökevonzó és munkahelyteremtő képesség javítása			
V4. Perényi-tanya: A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek javítása és a lakókörnyezet fejlesztése			

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

3.2. ábra Vásárosnamény városfejlesztési célrendszere

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Vásárosnamény Város Önkormányzata városfejlesztési tevékenységei során arra törekszik, hogy az EU által finanszírozott városrehabilitációs programokon kívül is az elérhető legtöbb támogatási forrást mozgósítani tudja a város kiegyensúlyozott fejlődése érdekében. Az önkormányzat a városi és városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, ami által csökkenthető a városon belüli területi különbségek.

Azonbeavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) **a városfejlesztés funkcionális magjaiként** szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen **az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Vásárosnamény teljes területét.**

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása során az alábbi **alapelvek** voltak irányadók:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánérős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítékazokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

A fenti alapelveknek megfelelően Vásárosnaményban 4+1 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat (a pontos lehatárolásra a projektfejlesztés szakaszában fog sor kerülni):

1. Vásárosnamény Városrész Centrum Akcióterület,
2. Turisztikai és Szolgáltató Központ Akcióterület,
3. Gergelyugornya Üdülőterület Akcióterület,
4. Vítka Kereskedelmi - Gazdasági Akcióterület,
5. Szociális városrehabilitációs akcióterület

+ Potenciális ipari övezetek, mint egyéb kiemelt fejlesztési területek a városban (a problématerképen ábrázolva – 2.1 térkép).

4.1. térkép Vásárosnamény akcióterületei

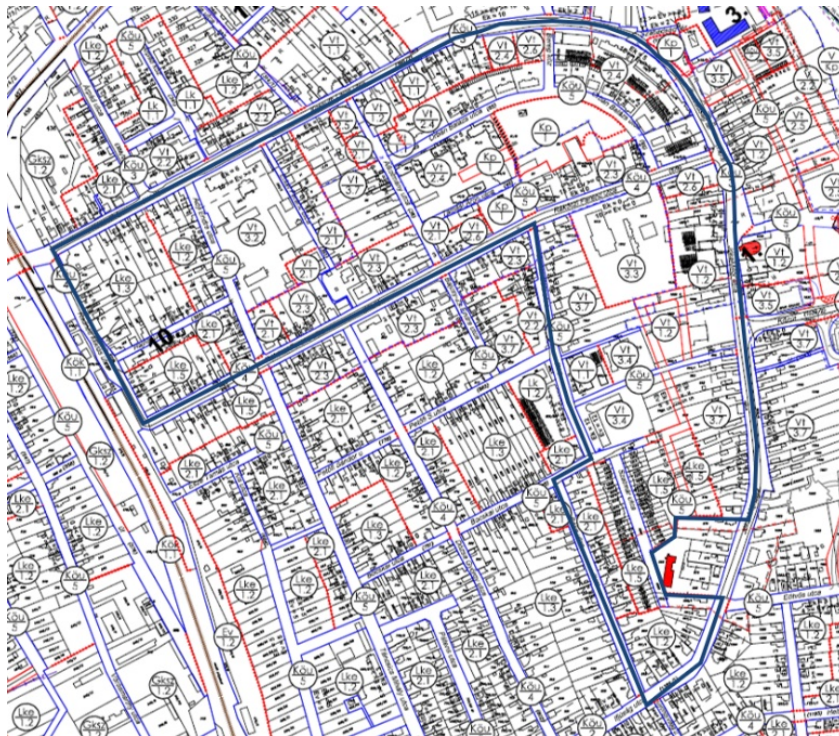

Az alábbiakban bemutatjuk az egyes akcióterületek pontos lehatárolását és kijelölésének indoklását.

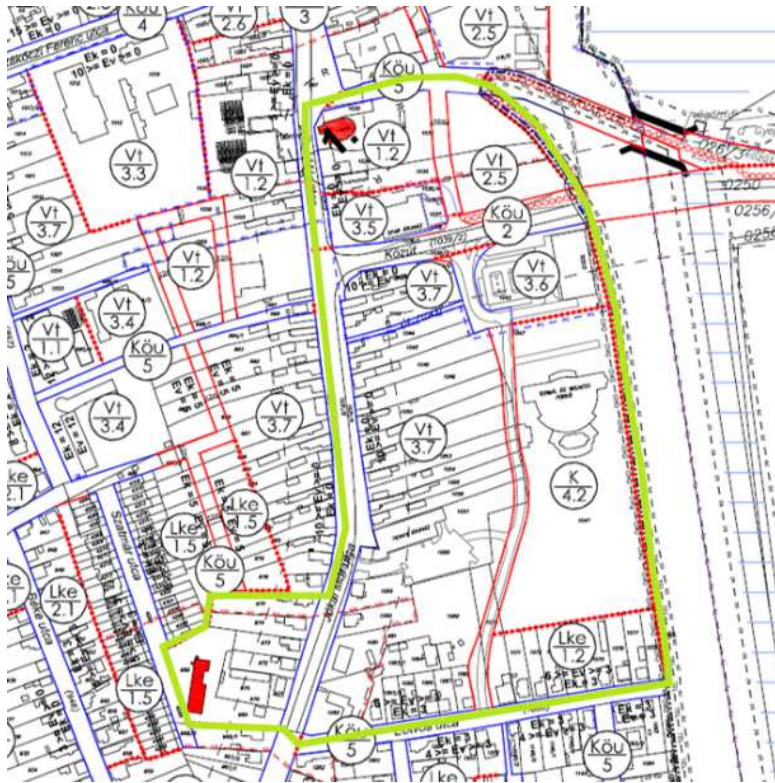
Vásárosnamény Városrész Centrum akcióterület: Az akcióterület jelenti nemcsak a városrész, de az egész város központi funkciójú területét. Itt találhatóak a települést és a járást kiszolgáló legfontosabb közszolgáltatások és közfunkciók, valamint városközpontban koncentrálnak a kereskedelmi, gazdasági, pénzügyi és egyéb szolgáltató funkciók is. Szerkezetét és arculatát tekintve ez Vásárosnamény a leginkább városias része. Mindezek indokolják az akcióterület lehatárolását, hiszen számos olyan, a város egészének fejlődését szolgáló fejlesztési elképzelés azonosítható, amelyeket – a pozitív hatások elérése érdekében – integráltan célszerű megvalósítani. Az akcióterületen – a TOP érintett prioritásához illeszkedve – a népességmegtartás és a gazdaságélénkítés tekinthető átfogó célnak.

4.2. térkép Vásárosnamény Városrész Centrum akcióterület

Turisztikai és Szolgáltató Központ Akcióterület: az elmúlt időszakban kedvezőtlen vendégforgalmi tendenciák indultak el a városban, aminek oka a meglévő turisztikai attrakciók vonzerejének csökkenése, új idegenforgalmi attrakciók hiánya, valamint a kiegészítő szolgáltatások alacsony száma és részben nem megfelelő minősége. A kijelölt akcióterületen a Szilva Termál- és Wellnessfürdőre építve további fejlesztések megvalósítása szükséges (részben a magántőke mobilizálásával) annak érdekében, hogy a turisztikai ágazat – az idegenforgalmi kínálat bővítésének köszönhetően – a város gazdaságának egyik fő pillérévé váljon. A fejlesztéseket az is indokolja, hogy ezáltal az idegenforgalom szezonális nagymértékben csökkenthető. Az akcióterületen – a TOP érintett prioritásához illeszkedve – a népességmegtartás és a gazdaságélénkítés is célként jelenik meg. A vonzó üzleti környezetet biztosító beruházások vonatkozásában cél a kijelölt akcióterületen található zöldfelületek és a hozzájuk kapcsolódó önkormányzati tulajdonban lévő leromlott állapotú ingatlanok megújítása.

4.3. térkép Turisztikai és Szolgáltató Központ akcióterület

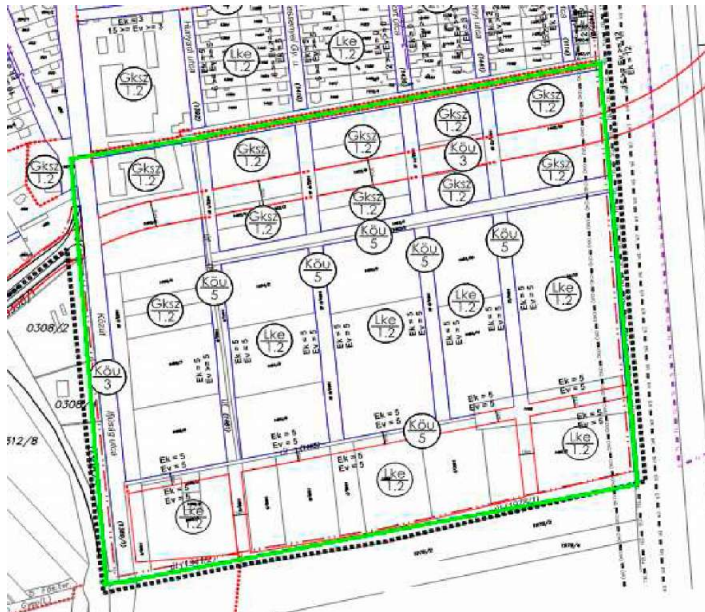
Gergelyiugornya Üdülőterület Akcióterület: Gergelyiugornya üdülőterülete jelenti a város fő turisztikai célterületét az Atlantika Vízi Vidámparkkal, a Tiszai szabad stranddal és a magán szálláshelyek többségével. A városrész és ezzel együtt a város turisztikai vonzereje azonban az elmúlt években nagymértékben csökkent, ami megmutatkozik a vendégforgalmi tendenciákban is. Annak érdekében, hogy Gergelyiugornya ismét a térség egyik fő turisztikai desztinációjává váljon, szükséges a terület integrált fejlesztése, ami akcióterületi alapon valósítható meg a legeredményesebben.

4.4. térkép Gergelyiugornya Üdülőterület akcióterület

Vitka Kereskedelmi-Gazdasági Akcióterület: a 41. sz. főút tervezett elkerülő szakaszának kiépítésével létrejön a település külső szolgáltatói övezete. Az akcióterület klasszikus befogadója lehet a nagyobb méretű gazdasági-kereskedelmi beruházásoknak, aminek előfeltétele a terület komplex előkészítése és fejlesztése. Mindez integrált megközelítést igényel, ami szükségessé teszi egy önálló akcióterület lehatárolását.

4.5. térkép Vitka Kereskedelmi-Gazdasági akcióterület

Szociális városrehabilitációs akcióterület: Az akcióterület magában foglalja Vásárosnamény legnagyobb szegregátumának teljes területét. Az akcióterület lekosságának társadalmi-, munkaerő-piaci- és jövedelmi helyzete, a szociális bérlakások, valamint a kiépített infrastruktúra állapota indokolja az akcióterületen egy integrált beavatkozáscsomag megvalósítását.

4.6. térkép: Szociális városrehabilitációs akcióterület

Potenciális ipari övezetek, mint egyéb kiemelt fejlesztési területek a városban: a fentiek mellett kijelölhetők olyan fejlesztési területek, amelyek kiemelt prioritást élveznek Vásárosnamény fejlesztése szempontjából, de jellemzően nem igényelnek az integrált városrehabilitáció egyik fő ismérvének tartott komplex – közösségi, közsféra, gazdasági és városi funkciók erősítését egyaránt magában foglaló – fejlesztést, illetve nem felelnek meg az akcióterületekkel szemben támasztott kritériumoknak. Ezek jellemzően olyan potenciális ipari övezetek, amelyek fejlesztése többnyire célzott egyedi projektek révén valósítható meg. Fontos, hogy Vásárosnamény felzárkózása és versenyképessége szempontjából ezek a területek, illetve az ott megvalósítandó fejlesztések egyenrangúak az akcióterületekkel, a különbség mindössze annyi, hogy más típusú beavatkozásokat és fejlesztési megközelítést igényelnek. A hiányzó ipari-kereskedelmi-logisztikai hasznosítású területek elhelyezkedése a 2.1 térképen látható. A kapcsolódó beavatkozás a kulcsprojektek között fog megjelenni.

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések, amelyek ütemezését a 4.5, összehangolt vázlatos pénzügyi tervét pedig a 4.6 fejezet tartalmazza.

4.2.1 Vásárosnamény Városrész Centrum Akcióterület

Vásárosnamény belvárosában az elmúlt időszakban már számos fejlesztés történt, de ezek nem kezelték minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából. Az akcióterületVásárosnamény központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztést a városközpontban az alábbi fő tevékenységek szolgálják:

- közintézmények infrastrukturális korszerűsítése a magasabb minőségű szolgáltatások érdekében (a nem önkormányzati fenntartású intézmények esetében is, pl. kórház),
- közterek, utak, járdák, játszóterek, zöldterületek felújítása a szolgáltatások jobb elérhetősége és a közösségi funkció erősítése érdekében (pl. Ady Endre utca, Béke út),
- forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések,
- magánberuházások a közsféra fejlesztései nyomán (pl. szállás- és vendéglátóhelyek, üzletek kialakítása, fejlesztése),
- a fejlesztéseket kiegészítő, azok hatásait integrált szemléletben erősítő soft jellegű tevékenységek.

4.2.2 Turisztikai és Szolgáltató Központ Akcióterület

Az akcióterületi fejlesztésekelsődleges célja egy turisztikai és szolgáltató központ létrehozása, a meglévő Szilva Termál- és Wellnessfürdő vonzerejére építve. Közvetlen cél, hogy az önkormányzat tervezett – a településrendezési tervben is szereplő – utcanyitás beruházási projektje további magánerős, elsősorban turisztikai és hozzá kapcsolódó szolgáltatásfejlesztési beruházásokat generáljon. Az akcióterületen az alábbi tevékenységek megvalósítása indokolt:

- utcanyitás, közművesítés,
- turisztikai látványosságokat kiszolgáló utak felújítása,
- a Szilva Termál- és Wellnessfürdő komplex fejlesztése (a projekt részleteit a 4.3.1 fejezet tartalmazza),
- magánberuházások a közsféra fejlesztései nyomán – a rendezési tervben megnyitott utca osztható telkek mentén halad, így a telkek felértékelődnek és a fürdőhöz kapcsolódó szolgáltatások jöhetnek létre.
- a fejlesztéseket kiegészítő, azok hatásait integrált szemléletben erősítő soft jellegű tevékenységek.

A fentiek mellett ezen akcióterületen is cél a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés. A gazdaságiszereplőket célzó, a vonzó üzleti környezetet biztosító

beruházások vonatkozásában cél a kijelölt akcióterületen található zöldfelületek és a hozzájuk kapcsolódó önkormányzati tulajdonban lévő, sokszor használaton kívüli / alulhasznosított, de akár jövedelemtermelésre alkalmas infrastruktúraelemek megújítása. Ennek megfelelően az alábbi fejlesztések megvalósítása indokolt:

- Eötvös-kúria rehabilitációja, hasznosítása közösségi és gazdasági funkcióra,
- növényfelület, élőhelyek és biodiverzitás növelése,
- meglévő zöldfelületek növényállományának rekonstrukciója,
- Kraszna sétány/gyalogút kialakítása,
- kiszolgáló utak fejlesztése,
- a fejlesztéseket kiegészítő, azok hatásait integrált szemléletben erősítő soft jellegű tevékenységek.

A beavatkozások hatásaként bővül az idegenforgalmi attrakciók köre, erősödik a térség vonzereje. Az intenzív város- és turisztikai marketing hozzájárulhat a fejlesztések eredményeinek fenntartásához, amelyben a Tourinform Iroda is aktív szerepet játszik ösztönözve egy térségi szintű turisztikai desztinációmenedzsment létrehozását.

4.2.3 Gergelyugornya Üdülőterület Akcióterület

A különleges rekreációs, üdülő övezeti funkcióval bíró akcióterület jelenlegi helyzetét fejlesztési szükségleteit a vízre épülő turizmushatározza meg. A fejlesztések elsősorban a pihenő, üdülő funkciók kiszolgálására, infrastruktúrájának fejlesztésére irányulnak oly módon, hogy a hagyományos szabad strandokra jellemző turisztikai szolgáltatások mellett újak is megjelenjenek. A tervezett beavatkozás eredményeként a térség legnagyobb szabad strandján egy olyan egyedülállóan komplex – vízre épülő – turisztikai termék jön létre, amely innovatív elemeinek köszönhetően jelentős hatással bír nemcsak a város, de az egész térség vendégforgalmára. A tervezett tevékenységek az alábbiak:

- szabad strand fejlesztése (szabadtéri színpad, mobil lelátók, strandfoci pálya, felfújható mobil vízi játék, mederkezelés és partrendezés),
- ártéri üdülőterületi utak felújítása és parkoló kialakítása,
- utcanyitás és közművesítés a mentett oldalon,
- magánberuházások a közsféra fejlesztései nyomán (pl. szállás- és vendéglátóhelyek, kialakítása, fejlesztése).
- a fejlesztéseket kiegészítő, azok hatásait integrált szemléletben erősítő soft jellegű tevékenységek.

Az akcióterületi fejlesztések elérhetőségét javítják, így azokhoz közvetett módon kapcsolódnak más tervezett projektek is (pl. buszvárók kialakítása, a SPAR Áruház – Kraszna-híd közötti hiányzó kerékpárút-szakasz kiépítése).

4.2.4 Vítka Kereskedelmi-Gazdasági Akcióterület

Az akcióterület megközelíthetőségét nagymértékben fogják javítani a tervezett közlekedési fejlesztések, így helyzete befektetési szempontból felértékelődik. A kedvező elhelyezkedésű terület, amely mind az M3 autópályához, mind a tervezett elkerülő és összekötő utakhoz közel helyezkedik el, kiválóan alkalmas kereskedelmi létesítmények betelepülésére. Az önkormányzat, illetve az egyéb állami szereplők feladata az ehhez szükséges infrastrukturális háttér megteremtése:

- 41. sz. út és a 4107. sz. út, valamint az akcióterületet összekötő bevezető úthoz kapcsolódó körforgalmi csomópont megépítése,
- utcanyitás, közművesítés (3,2 km hosszú települési közút kiépítése teljes közműhálózattal),
- magánberuházások a közsféra fejlesztései nyomán (pl. szállás- és vendéglátóhelyek, kialakítása, fejlesztése).
- a fejlesztéseket kiegészítő, azok hatásait integrált szemléletben erősítő soft jellegű tevékenységek.

A fejlesztésekkel párhuzamosan lehetőség nyílik új lakóterület kijelölésére is a településrendezési tervvel összhangban.

4.2.5 Szociális városrehabilitációs akcióterület

A Vásárosnamény legnagyobb szegregátumát magában foglaló akcióterületének legfőbb fejlesztési célja a lakosság társadalmi integrációjának elősegítése az itt élők lakhatási feltételeinek és életkörülményeinek fejlesztése, a munkanélküliség csökkentése által. A cél teljesítése érdekében a következő tevékenységek megvalósítása várható:

- Az akcióterületen található önkormányzati tulajdonú szociális bérházak felújítása, komfortosítása
- Közösségi ház kialakítása
- Térfigyelő kamerarendszer kiépítése a közbiztonság növelése érdekében
- Közösségi kert kialakítása
- Az akcióterület leromlott állapotú útjainak felújítása
- Járdaeépítés a hiányzó szakaszokon, a leromlott állapotú járdahálózat felújítása
- A csapadékvízvezető hálózat felújítása, a hiányzó szakaszok kiépítése
- Játsszótér kialakítása
- A beavatkozások céljait erősítő soft jellegű tevékenységek megvalósítása

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.²

Az ITS keretében azonosított projekttypusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- *Kulcsprojektek:* A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.

²Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.)

- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

Az integráltság elvének érvényesítése érdekében mindazon fizikai jellegű projektekhez, ahol ez szakmailag indokolt, illetve a pályázati kiírás által megengedett lesz, olyan társadalmi-közösségi célú, soft projektelemek is kapcsolódni fognak, amelyek egyértelműen felerősítik az infrastrukturális beruházások pozitív hatásait. A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

4.3.1 Kulcsprojektek

- **Helyi gazdaságfejlesztés infrastrukturális hátterének önkormányzati biztosítása:** az önkormányzat jelenleg nem rendelkezik olyan gazdasági-kereskedelmi-logisztikai funkciójú területtel, amely megfelel a potenciális befektetők elvárásainak mind az elérhetőség, mind az infrastrukturális ellátottság tekintetében. Emiatt indokolt megfelelő helyen lévő ingatlanok megvásárlása és minimálisan a szükséges közüzemi infrastruktúra kiépítése.
- **Szilva Termál- és Wellnessfürdő komplex fejlesztése:** a fürdő vonzerejének növeléséhez és fenntarthatóságának javításához több beavatkozás is szükséges. A gyógyászati részleg kialakítása lehetővé teszi egy újabb célcsoport elérését. A tervezett kültéri termál- és gyermekmedence, valamint 25*12,5 méteres szabvány úszómedence építése bővíti a fürdő kínálatát. Mivel a fürdő energiaköltségei nagyon magasak, tervben van a fűtési rendszert teljesen átalakítása a termálvíz hőjének felhasználásával. A fürdő épületének kedvező fekvése miatt lehetséges a tetőszerkezeten napkollektorok kiépítése, amellyel jelentősen csökkenthetők az energia költségek.
- **Összekötő és elkerülő út építési program:** jóllehet ezen útszakaszok kiépítése nem az önkormányzat hatásköre, megépítésük több szempontból is alapvető jelentőséggel bír a városi célok elérésében, ezért szükséges megjeleníteni ezeket a kulcsprojektek között.

4.3.2 Hálózatos projektek

- Utak és járdák építése, felújítása
- Kerékpáros közlekedés fejlesztése
- Buszvárók kialakítása a város több pontján
- Szennyvízhálózat és szennyvíztisztító telep korszerűsítése, építése
- Napkollektoros és napelemes rendszerek kiépítése, energetikai korszerűsítés az intézményekben
- Általános és középiskolák fejlesztése:
 - általános iskolák udvarának tereprendezése, parkosítása / épületek tetőszerkezetének cseréje
 - Babus Jolán Középiskolai Kollégium felújítása
 - Lónyay Menyhért Baptista Szakközép- és Szakképző Iskola felújítása
 - II. Rákóczi Ferenc Gimnázium felújítása

- Közösségi célú épületek rekonstrukciója
- Játsszóterek felújítása, áthelyezése
- Térfigyelő kamerarendszer kiépítése

4.3.3 Egyéb projektek

- Városi Sportcsarnok felújítása (Energiahatékonyság növelése)
- Rekortán borítású pálya, labdarúgópálya és Városi Sportcentrum építése
- Játék Ország Óvoda Bővítése
- Bartók Béla úti óvoda, Idősek otthona bővítése
- Iskolaorvosi rendelő felújítása
- Önkormányzat tulajdonában lévő központi konyha felújítása, korszerűsítése
- Ravatalozó épületének felújítása Vásárosnaményban
- 32 lakásos bérlakás fűtési rendszerének felújítása
- Szociális bérlakás vásárlása
- Szociális alap- és szakellátások fejlesztése, foglalkoztatási programok megvalósítása (Baptista Tevékeny Szeretet Misszió)
- Szociális alapszolgáltatások fejlesztése („Együtt az úton” Közhasznú Egyesület)

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Vásárosnamény tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projekttypusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet. Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

4.1. táblázat Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi tematikus célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében	- Hely gazdaságfejlesztés infrastrukturális hátterének önkormányzati biztosítása - Szilva Termál- és Wellnessfürdő komplex fejlesztése - Összekötő és elkerülő út építési program	Kerékpáros közlekedés fejlesztése	- Vásárosnamény városközpontjának fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából - Turisztikai és szolgáltató központ kialakítása - Vásárosnamény turisztikai és szolgáltató akcióterületének fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából - Gergelyugornya üdülőövezet rehabilitációja - A vitkai akcióterület kereskedelmi-gazdasági fejlesztése - Közösségi kert kialakítása a szociális városrehabilitációs akcióterületen	
T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése	- Szilva Termál- és Wellnessfürdő komplex fejlesztése - Összekötő és elkerülő út építési program	- Kerékpáros közlekedés fejlesztése - Közösségi célú épületek rekonstrukciója	- Vásárosnamény városközpontjának fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából - Turisztikai és szolgáltató központ kialakítása - Vásárosnamény turisztikai és szolgáltató akcióterületének fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából - Gergelyugornya üdülőövezet rehabilitációja	

Központvárosi tematikus célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T3. A város központi funkcióinak megerősítése	- Hely gazdaságfejlesztés infrastrukturális háttérének önkormányzati biztosítása - Összekötő és elkerülő út építési program	- Utak és járdák építése, felújítása - Kerékpáros közlekedés fejlesztése - Buszvárók kialakítása a város több pontján - Szennyvízhálózat és szennyvíztisztító telep korszerűsítése, építése - Napkollektoros és napelemes rendszerek kiépítése, energetikai korszerűsítés az intézményekben - Általános és középiskolák fejlesztése - Közösségi célú épületek rekonstrukciója - Játszóterek felújítása, áthelyezése - Térfigyelő kamerarendszer kiépítése	- Vásárosnamény városközpontjának fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából - Vásárosnamény turisztikai és szolgáltató akcióterületének fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából - Turisztikai és szolgáltató központ kialakítása - A vitkai akcióterület kereskedelmi-gazdasági fejlesztése - A Szociális városrehabilitációs akcióterület út- járda és csapadékvízvezető-hálózatának felújítása - Közösségi ház kialakítása a szociális városrehabilitációs akcióterületen - Térfigyelő kamerarendszer kiépítése a szociális városrehabilitációs akcióterületen - A hiányos járda- és csapadékvízvezető hálózat bővítése a szociális városrehabilitációs akcióterületen - Játszótér kialakítása a szociális városrehabilitációs akcióterületen - A szociális városrehabilitációs akcióterület szociális bérlakásainak felújítása, komfortosítása	- Városi Sportcsarnok felújítása (Energiahatékonyság növelése) - Rekortán borítású pálya, labdarúgópálya és Városi Sportcentrum építése - Játék Ország Óvoda Bővítése - Bartók Béla úti óvoda, Idősek otthona bővítése - Iskola orvosi rendelő felújítása - Önkormányzat tulajdonában lévő központi konyha felújítása, korszerűsítése - Ravatalozó épületének felújítása Vásárosnaményban 32 lakásos bérlakás fűtési rendszerének felújítása - Szociális bérlakás vásárlása - Szociális alap- és szakellátások fejlesztése, foglalkoztatási programok megvalósítása (Baptista Tevékeny Szeretet Misszió) - Szociális alapszolgáltatások fejlesztése („Együtt az úton” Közhasznú Egyesület)

4.5 A fejlesztések ütemezése

4.5.1 Az ütemezés indoklása

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- indokoltság, szükségesség:
 - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
 - a fejlesztések időszerűsége,
 - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
 - a fejlesztések egymásra épülése,
- hatások:
 - a fejlesztések hatása a város egészére,
 - a fejlesztés jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
 - a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- megvalósíthatóság, finanszírozás és fenntarthatóság:
 - a megvalósítás becsült időigénye,
 - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
 - a rendelkezésre álló önkormányzati saját erő nagysága,
 - a bevonható magánforrások mértéke,
 - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

4.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése

Az ütemezés a stratégia készítésekor rendelkezésre álló információk alapján történő becslésre épül.

4.2. táblázat A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Akcióterületi projektek									
Vásárosnamény városközpontjának fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából									
Turisztikai és szolgáltató központ kialakítása									
Vásárosnamény turisztikai és szolgáltató akcióterületének fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából									
Gergelyugornya üdülőövezet rehabilitációja									
A vitkai akcióterület kereskedelmi-gazdasági fejlesztése									
A Szociális városrehabilitációs									

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
akcióterület fejlesztése									
Kulcsprojektek									
Helyi gazdaságfejlesztés infrastrukturális háttérének önkormányzati biztosítása									
Szilva Termál- és Wellnessfürdő komplex fejlesztése									
Összekötő és elkerülő útépitési program									
Hálózatos projektek									
Kerékpáros közlekedés fejlesztése									
Utak és járdák építése, felújítása									
Buszvárók kialakítása a város több pontján									
Szennyvízhálózat és szennyvíztisztító telep korszerűsítése, építése									
Napkollektoros és napelemes rendszerek kiépítése, energetikai korszerűsítés az intézményekben									
Általános és középiskolák fejlesztése									
Közösségi célú épületek rekonstrukciója									
Játszóterek felújítása, áthelyezése									
Térfigyelő kamerarendszer kiépítése									
Egyéb projektek									
Városi Sportcsarnok felújítása (Energiahatékonyság növelése)									
Rekortán borítású pálya, labdarúgópálya és Városi Sportcentrum építése									
Játék Ország Óvoda Bővítése									
Bartók Béla úti óvoda, Idősek otthona bővítése									
Iskola orvosi rendelő felújítás									
Önkormányzat tulajdonában lévő központi konyha felújítása, korszerűsítése									
Ravatalozó épületének felújítása Vásárosnaményban									
32 lakásos bérlakás fűtési rendszerének felújítása									
Szociális bérlakás vásárlása									
Szociális alap- és szakellátások fejlesztése, foglalkoztatási programok megvalósítása (Baptista Tevékeny Szeretet Misszió)									
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése („Együtt az úton” Közhasznú Egyesület)									

4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniótámogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Vásárosnamény Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt. A

beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Beregmegyében rendelkezésre álló keret 89,28 milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)³. Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

4.3. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	12,783
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	7,973
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,715
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	6,891
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	16,52
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,415
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,052
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	3,44
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,91
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,554
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,408
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,964
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,654
7. Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)	7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	CLLD
	7.2. A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösségszervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével	CLLD

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 (tervezet, 2015.04.10.)

³A Kormány 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozataa 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programtervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyeiönkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megnevezéséről

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program** (IKOP) elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program** (EFOP) fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program** (KEHOP) célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program** (GINOP) egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program** (KÖFOP) terhére lesznek végrehajtva.
- A **Vidékfejlesztési Program** (VP) elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program** (MAHOP) a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- A **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program** (RSZTOP) alapvető célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna),
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT),
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap).

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. **A Vásárosnamény által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek:** az alábbi táblázat adatai alapján legalább 10 milliárd forintnyi forrásra számít az önkormányzat, amiből azonban az elkerülő és összekötő utak akár 6-7 milliárdot is kitehetnek. A fennmaradó összeg rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz

versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. Mivel jelenleg az elérhető források összetétele sem ismert teljes mértékben, az ITS ténylegesen végrehajtásra kerülő beavatkozásai sem azonosíthatók egyértelműen. Az elérhető forrásokhoz kapcsolódó feltételek folyamatos figyelése, lehetőség szerinti alakítása és ez alapján a végrehajtandó projektek kiválasztása az ITS menedzselésének részét képezi. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására tehát – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

4.4. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
Vásárosnamény városközpontjának fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	később kerül meghatározásra	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Turisztikai és szolgáltató központ kialakítása	később kerül meghatározásra	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Vásárosnamény turisztikai és szolgáltató akcióterületének fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	500	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Gergelyugorinya üdülőövezet rehabilitációja	150	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
A vitkai akcióterület kereskedelmi-gazdasági fejlesztése	később kerül meghatározásra	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
A Szociális városrehabilitációs akcióterület fejlesztése	368	TOP-4.3.1-15 Leromlott városi területek rehabilitációja TOP-5.2.1-15 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
Kulcsprojektek.		
Helyi gazdaságfejlesztés infrastrukturális háttérnek önkormányzati biztosítása	350	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Szilva Termál- és Wellnessfürdő komplex fejlesztése	később kerül meghatározásra	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Összekötő és elkerülő útépitési program	6000-7000	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Hálózatos projektek		
Kerékpáros közlekedés fejlesztése	120	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Utak és járdák építése, felújítása	250	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
		TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Buszvárók kialakítása a város több pontján	1,5	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Szennyvízhálózat és szennyvíztisztító telep korszerűsítése, építése	1000	KEHOP 1.3 Települési vízellátás, szennyvíz- elvezetés- és tisztítás, Szennyvízkezelés fejlesztése
Napkollektoros és napelemes rendszerek kiépítése, energetikai korszerűsítés az intézményekben	500	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia- felhasználás arányának növelése KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Általános és középiskolák fejlesztése	712	EFOP 4. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
Közösségi célú épületek rekonstrukciója	50	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Játszóterek felújítása, áthelyezése	25	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Térfigyelő kamerarendszer kiépítése	később kerül meghatározásra	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja TOP 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
Egyéb projektek		
Városi Sportcsarnok felújítása (Energiahatékonyság növelése)	150	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia- felhasználás arányának növelése KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Rekortán borítású pálya, labdarúgópálya és Városi Sportcentrum építése	50	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Játék Ország Óvoda Bővítése	178	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Bartók Béla úti óvoda, Idősek otthona bővítése	250	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével EFOP 2. Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében
Iskola orvosi rendelő felújítás	6	TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztésefejlesztésével
Önkormányzat tulajdonában lévő központi konyha felújítása, korszerűsítése	75	TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
Ravatalozó épületének felújítása Vásárosnaményban	5	saját forrás
32 lakásos bérlakás fűtési rendszerének felújítása	13	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia- felhasználás arányának növelése

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
		KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Szociális bérlakás vásárlása	300	saját forrás
Szociális alap- és szakellátások fejlesztése, foglalkoztatási programok megvalósítása (Baptista Tevékeny Szeretet Misszió)	később kerül meghatározásra	TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése EFOP 2. Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése („Együtt az úton” Közhasznú Egyesület)	később kerül meghatározásra	TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

5 Antiszegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Vásárosnamény város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járasszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával.

Járasszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik. A kartogram olyan területeket is megjelöl, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

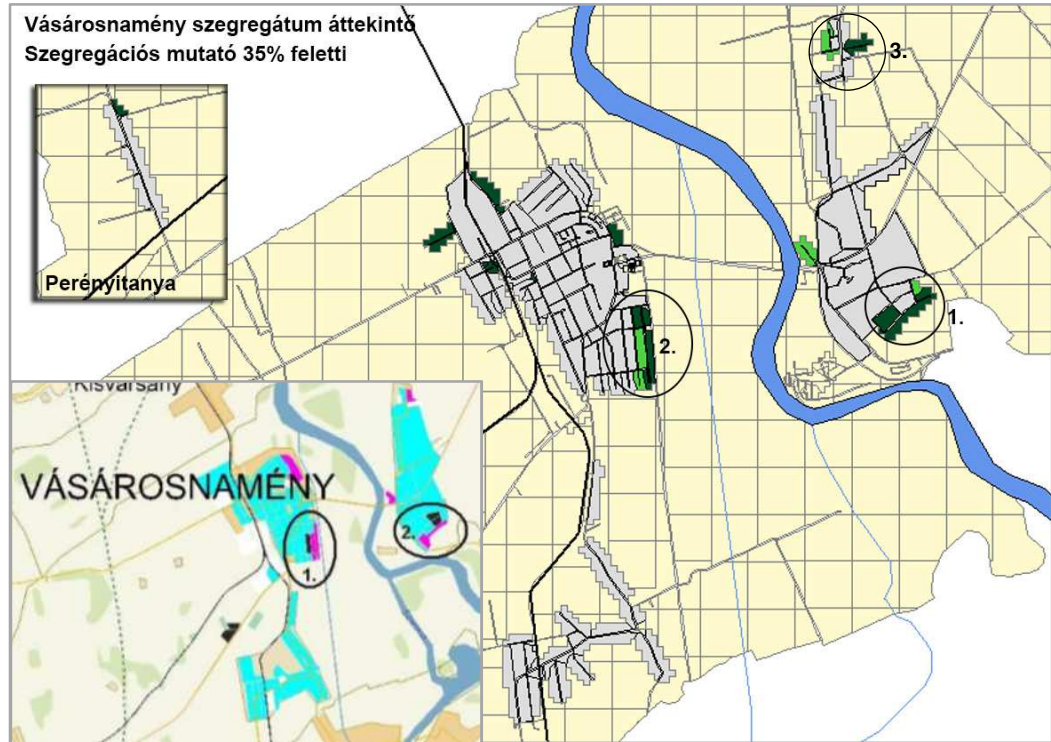
A KSH adatszolgáltatása alapján két szegregátum, illetve egy szegregációval veszélyeztetett terület azonosítható:

1. Gergelyugornya déli részén (Heltai Gáspár út - Széchenyi út - Eötvös út - Krasznai út keleti oldala - Krasznai út nyugati oldala a Váci Mihály utcáig),
2. Vásárosnamény városrész délkeleti részén (Iskola út - Darvas út - Juhász Gyula út déli oldala - Viola utca keleti oldala a Darvas útig),
3. Gergelyugornya északi részén (Nefelejcs utca nyugati oldala - belterületi határ).

Mindhárom terület megjelent már a 2001-es szegregációs térképeken is, kiterjedésük kismértékben nőtt, de ennek elsődleges – és pusztán statisztikai – oka a szegregációs mutatók határértékeinek változása,⁴ nem pedig tényleges folyamatok. Az önkormányzat helyi adatai és ismeretei alátámasztják a KSH által azonosított szegregátumok meglétét.

⁴ Szegregátumnak a legalább 50%-os értékkel rendelkező területeket nevezték, míg a szegregációval veszélyeztetett területek értéke 40% és 50% közötti volt.

5.1. térkép Vásárosnamény szegregátumai a 2001. évi (kis térkép) és a 2011. évi (nagy térkép) népszámlálási adatok alapján

Forrás: KSH

Az érintett területek lakóövezetbe ágyazódóan, de azok peremén helyezkedik el, az ott élők a város szolgáltatásait egyenlő eséllyel el tudják érni. Városi szinten biztosítottak az intézményi feltételek a közszolgáltatásokhoz történő hozzáféréshez, a statisztikai mutatók alapján történő lehatárolás nem jelenti azt, hogy a szegregátum fizikai értelemben bármilyen módon el lenne zárva ezen szolgáltatásoktól. A kiépült hivatásforgalmú kerékpárút is hozzájárul ehhez, mivel az érintett lakosok jelentős arányban kerékpárral közlekednek. A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett terület infrastrukturális helyzete alapvetően nem rosszabb a városi átlagnál, néhány esetben előfordulnak burkolatlan útszakaszok (pl. Nefelejcs utca).

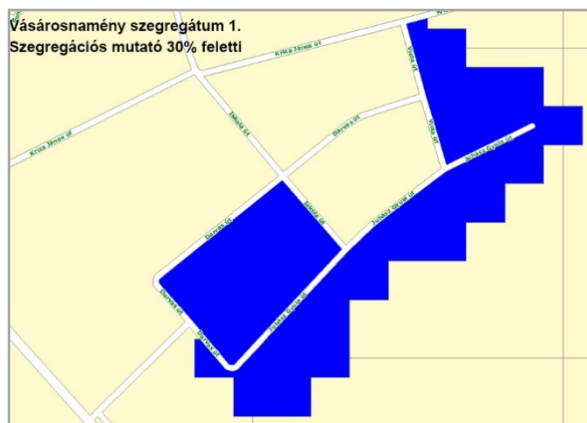
A közfoglalkoztatás és a segélyezési, támogatási rendszer, valamint az oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások megfelelnek a jogszabályi kereteknek, hatékonysága az országos normatív elvárásoknak megfelel.

Az érintett területek korstruktúrája lényegesen kedvezőbb, mint a városi átlag, ez azonban kihívások elé állítja az oktatási és a szociális rendszert. Az általános iskolai, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a lakónépesség több mint felét jellemzi, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alacsony. A lakások komfortfokozata jellemzően alacsony, különösen a 2. szegregátumban, ahol a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások, illetve az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül meglehetősen magas.

A foglalkoztatási mutatók hasonlóan alakulnak a két szegregátumban, mindkét településrészen kedvezőtlenebbek a foglalkoztatási mutatók a települési átlagnál. A munkanélküliségi adatok a 2. szegregátumban kedvezőtlenebbek, mind a munkanélküliségi ráta, mind a tartós munkanélküliek aránya tekintetében. Általánosságban elmondható, hogy a probléma gyökere a foglalkoztatás és a rendszeres jövedelemhez jutás feltételeinek hiányosságai keresendő. A kialakult helyzethez

részben hozzájárulhatott a roma társadalom alacsony képzettsége, iskolázottsága, a hiányzó motiváció a tanulásra és a foglalkoztatásra.

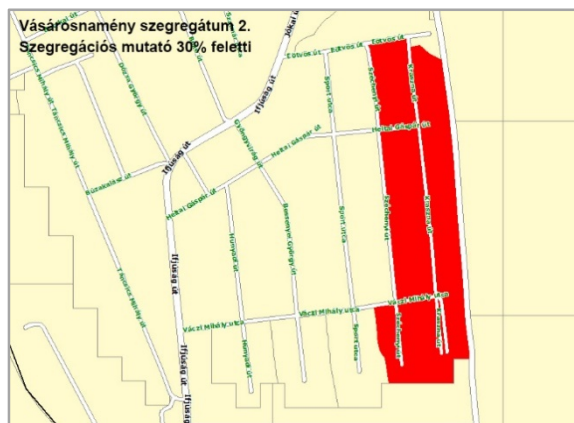
Az alábbiakban bemutatjuk az egyes szegregátumok egyedi jellemzőit.⁵

Vásárosnamény szegregátum 1.
Szegregációs mutató 30% feletti

Az **1. szegregátum** Gergelyugornya déli részén helyezkedik el. Lakónépessége 163 fő. A városi átlaghoz képest magasabb a gyermekkorúak és alacsonyabb az időskorúak aránya (23,3%, illetve 14,1%). Ez megmutatkozik a lakások zsúfoltságában is: egy lakásra átlagosan 4 lakos jut – szemben a városi 2,5 fővel. A lakosság több mint fele legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, így nem meglepő, hogy magas a foglalkoztatott

nélküli háztartások aránya is (50%). A munkanélküliségi ráta viszonylag alacsony, ami önmagában azonban nem tekinthető kedvezőnek, mivel a lakosság nagy része inaktív, azaz már álláskeresőként sem regisztráltatja magát.

Vásárosnamény szegregátum 2.
Szegregációs mutató 30% feletti

A **2. szegregátum** Vásárosnamény városrész délkeleti oldalán helyezkedik el, lakónépessége 508 fő. A fiatalok és az alacsony végzettségűek nagy aránya mellett kiemelendő a felsőfokú végzettséggel rendelkezők rendkívül alacsony száma (18 fő). Részben ez az oka, hogy az egyébként is kis számú foglalkoztatott 80,7%-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik. A kedvezőtlen lakókörülményekre utal, hogy rendkívül magas az alacsony komfortfokozatú

lakások aránya (30% szemben a városi 7,8%-kal). A 2001. évi árvíz nagyban érintette a szegregátumot, ahol állami segítségnyújtás keretén belül kerültek helyreállításra a tönkrement házak, így lakhatási szempontból rendeződött az érintettek helyzete – esetükben fontos a visszacsúszás hosszú távú megakadályozása.

⁵ A statisztikai adatok azokra a területekre vonatkoznak, amelyeket a KSH az alábbi módon határolt le: a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

A harmadik, egyelőre **szegregáció által veszélyeztetett terület** a városközponttól viszonylag távol, Gergelyugornya északi peremén található. Lakónépessége 53 fő, de az Akácfa utcán is jelentkeznek a szegregáció jelei, így beavatkozás hiányában a szegregátum területe növekedhet. Mindez annak ismeretében különösen hátrányos, hogy főleg kisgyermekes családok élnek az érintett utcákban: a 14 éven aluliak aránya 35,8%. Kitorési

lehetőségeiket korlátozza, hogy az aktív korúak (15-59 évesek) 3/4-e nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel – többségük alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban tudott állást találni. Ez és a munkanélküliek rendkívül magas aránya (46,7%) miatt a lakosság nagy részét a további elszegényedés veszélyezteti.

A fentiek mellett hosszú távon a Perényi-tanya helyzetét is nyomon kell követni: jelenleg ugyan csak az északi részén mutatkoznak meg a szegregálódás jelei, de összességében minden képzettségi és foglalkoztatási mutatója elmarad a városi átlagtól (de korántsem olyan mértékben, mint a szegregátumok esetében).

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Vásárosnamény Város Önkormányzata 2008-ban fogadta el Antiszegregációs Tervét, amelyben meghatározta a legfontosabb célokat és beavatkozásokat. **Az antiszegregációs terv az IST tervezéséhez kapcsolódóan felülvizsgálatra kerül**, amelynek részleteit az 5.3 fejezet tartalmazza. **A település szegregációs jellemzőinek javítása érdekében számos** – részben kistérségi szinten megvalósított – **konkrét intézkedés, beavatkozás történt** az elmúlt időszakban, amelyek eredményesen kezelték ugyan a fennálló problémákat és követendő megoldást jelentettek, azonban hatásuk többnyire korlátozottnak tekinthető. Ennek oka egyfelől az érintett célcsoport nagysága, másfelől az alkalmazott eszközök integráltságának részbeni hiánya.

Annak ellenére, hogy a konkrét beavatkozások hatóköre nem tekinthető szélesnek, egyéb az önkormányzat által befolyásolt, illetve külső folyamatoknak köszönhetően **a település szegregációs jellemzői egyértelműen javultak**.

5.1. táblázat A város szegregációs jellemzőinek változása

	2001	2011
Szegregációs mutató	20,2	11,1
Szegregált területen vagy szegregációval veszélyeztetett területen élő népesség	782	449

Forrás: KSH

Az elmúlt évek antiszegregációs jellegű beavatkozások a következők voltak:

- **Szegregált oktatás megszüntetése:** 2009 szeptemberétől az Eötvös József Általános Iskolában megszűnt a szegregált oktatást (korábban ez a jándi és a kisvarsányi tagintézmények felső-, majd alsó tagozatait érintette).

- **A Második esély a Vásárosnaményi kistérségben** EQUAL projekt, amely az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával valósul meg, közvetlen célja a „Második esély” iskolalétrehozása volt a Vásárosnaményi kistérségben, a halmozottan hátrányos helyzetű, a középfokú oktatásból lemorzsolódott roma és nem roma származású fiatalok munkaerő-piaci és társadalmi integrációjára.

A főpályázó, Vásárosnamény Város Önkormányzata mellett 6 Fejlesztési Partnerségi tag (Szatmár-Beregi Szilva Út Egyesület, „Segítő Kezek” Közalapítvány, Lónyay Menyhért Szakközép-és Szakképző Iskola, Nyíregyházi Regionális Képző Központ, Cigány Kisebbségi Önkormányzat Vásárosnamény, Bereg Térségi Fejlesztési Társulat) vett részt a megvalósításban 2005. július 01. és 2007. december 31. között.

A projekt 30 fő, az iskolarendszerből lemorzsolódott, halmozottan hátrányos helyzetű fiatalnak adott „második esélyt” a középfokú végzettség megszerzésére. A diákok az iskola beindításakor 3 szakmacsoportból választhattak: dísznövénykertész, vendéglátó-vállalkozó és kereskedővállalkozó OKJ-s szakmák. A szakmai képzések mellett az érintettek informatikai és nyelvi képzésben részesültek, valamint megszerezhették a „C” típusú jogosítványt is.

A résztvevők kisgyermekes szülő számára az iskolában gyermekmegőrző alakítottak ki. A kiskorúak és a résztvevők egészségi állapotának megóvására és fejlesztésére a mentálhigiénés szakember vett részt, aki a szociális problémák kezelését és a pszichoszociális támogatást is ellátta. A program során kiemelt figyelmet fordítottak a munkaadók érzékenyítésére is, csökkentve az előítéletességet a helyi foglalkoztatók körében.

A projekt helyi innovatív elemei a következők voltak:

- Beregi Bolt létrehozása: a helyi termékeket értékesítő üzlet a kereskedő-vállalkozó diákok gyakorlati helyeként funkcionált,
- A Beregi Tábor a vendéglátó-vállalkozó tanulók számára biztosította a gyakorlati képzés helyszínét.
- Növényház létrehozása a dísznövénykertész tanulók részére.
- **ROP 3.2.2. A Vásárosnaményi kistérség összefogása a foglalkoztatási helyzet javítására:** a pályázat keretében olyan új típusú kezdeményezés indult el, amelyben az önkormányzatok aktív tevékenységet folytattak a kistérség civil szervezeteinek megerősítésére. A tevékenység fő célja volt, hogy megerősítse és felkészítse a civil szervezeteket arra, hogy az önkormányzatoktól szociális ellátási feladatokat tudjanak átvállalni, példaképpen:
 - új típusú szociális szolgáltatások az idősek, és az otthoni ápolásra szoruló fogyatékosok, és betegek számára;
 - gyermekjóléti szolgáltatások és családi napközi a dolgozó nők, többgyermekes családok, gyermeküket egyedül nevelők, valamint a tanulási nehézséggel küzdő tanulók számára;
 - céltaxi járat működtetése.

A pályázat keretei között lehetőség nyílt a magasabban képzett inaktív emberek foglalkoztatására, amely jelentősen elősegítette a fiatal értelmiségi családok helyben maradását.

- **A Biztos Kezdet** helyi programok fő célja a gyermekszegénység következményeinek megelőzése céljából a „deprivációs-ciklus” megtörése. Ennek érdekében ágazatközi és civil együttműködésben megvalósult a térségben élő kisgyermekek közösségi támogatása (a

gyermek egészségügyi és szociális gondozása, napközbeni ellátása, a családok gondozása). A Biztos Kezdet program esélyt ad a programban részt vevő 0-6 éves korú gyermekek és családjaik számára, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek életének legkorábbi időszakában segítséget kapjanak a testi, szellemi és szociális fejlődéshez. A programban részt vevő szakemberek: védőnő, óvónő, családgondozó, szociális munkás, logopédus, szociálpedagógus, gyógypedagógus, pedagógus, önkéntes segítő (lelkész, szülő). A programhoz csatlakozott a Vöröskereszt, az ÁNTSZ, a Vásárosnaményi CKÖ és a Segítő Kezek Közalapítvány.

- A 2013-ban indított **Biztos Alapok Felsőfokon** elnevezésű program célja a hátrányos helyzetű kistérségben élő gyermekek és szülei esélyeinek javítása.
- **Szociálpolitikai Kerekasztal:** Vásárosnamény Város Önkormányzata Szociálpolitikai Kerekasztalt működtet, amelynek tagjai legalább évente egy alkalommal üléseznek:
 - a Polgármester,
 - a Szociális, Egészségügyi és Művelődési Bizottság Elnöke,
 - az Önkormányzati Osztály Vezetője,
 - a Pénzügyi és Gazdálkodási Osztály Vezetője,
 - a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Vásárosnaményi Járási Hivatalának Vezetője,
 - a Humán Szolgáltató Központ Vezetője,
 - a Tanyagondnok,
 - Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Vásárosnaményi Tankerületének Vezetője,
 - a Magyar Vöröskereszt Sz. Sz. B. Megyei Vásárosnaményi Területi Szervezetének képviselője
 - a városban működő egyházak egy-egy képviselője,
 - a helyben működő azon egyesületek, egyéb civil szervezetek egy-egy képviselője, amelyek alapító okirat szerint bejegyzett tevékenységi köre között szerepel a szociális és gyermekvédelmi ellátás.
- **Közüktatási infrastruktúra fejlesztési pályázatok:**
 - Vásárosnaményi Játékország Óvodái központi óvodájának, a Hétszínvirág Óvodának teljes rekonstrukciója, akadálymentesítése és bővítése: a 11 csoportszoba, valamint a hozzá tartozó mosdók és gyermeköltözők felújítása eredményeként a gyermekek magas színvonalú ellátásban részesülhetnek, továbbá a sajátos nevelési igényű gyerekek és szülők is akadálymentesen közlekedhetnek az intézményben. Megtörtént az orvosi és a nevelői szoba felújítása, a konyha modernizálása, a szükséges eszközök beszerzése, illetve a tornaterem kupolájának átfedése a beázások végleges megszüntetése érdekében. A tág terek kialakítása, az épület fűtés-, víz-, világítás rendszerének energiatakarékos korszerűsítése az óvodát használók, elsősorban a gyerekek biztonságának, egészségének és környezetének a védelmét szolgálja.
 - A Vásárosnaményi Lónyay Menyhért Szakközép- és Szakképző Iskola teljes körű rekonstrukciója, a pedagógiai paradigmaváltás, rekonstrukció, a high-tech és informatikai fejlesztés feltételeinek megteremtése: a projekt keretében az iskola épületegyüttesének, tantermeinek, konyhájának, valamint sportcsarnokának komplex felújítása történt meg.

- **Szociális jellegű bérlakás építési program:** Vásárosnamény Város Önkormányzata 2004-ben a Széchenyi terv lakásprogramja keretében a Bartók Béla utcában mintegy 197.522.000 Ft beruházási értékben, társasházi formában 32 db önálló, teljesen összkomfortos bérlakást létesített.
- **Hivatásforgalmú kerékpárút fejlesztése:** a szegregátumokban élők jövedelmi helyzete a legtöbb esetben nem teszi lehetővé gépjármű fenntartását, az általuk leggyakrabban használt közlekedési eszköz a kerékpár. Ezért is volt előnyös, hogy a projektkeretében kialakították a Gergelyugornyt (így a szegregátumokat is) a Vásárosnaményi városrésszel összekötő kerékpárutat, amely lehetővé teszi a biztonságos eljutást a városközpontba.

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

Jelen fejezet akorábbi Antiszegregációs Tervfelülvizsgálatát, átdolgozását tartalmazza, amely 2008-ban az alábbi célkitűzéseket fogalmazta meg:

- a szegregátumok területi növekedésének megakadályozása,
- a szegregátumban élő lakosság önfejlesztési lehetőségének megteremtése, hogy kikerüljön a halmozottan hátrányos helyzetű kategóriából,
- új szegregátumok létrejöttének megelőzése.

Ezek az átfogó célok jelenleg is érvényesek, elérésüket az alábbi intézkedések megvalósításával kívánja az önkormányzat biztosítani – az érintett hatóságok, intézmények és civil szervezetek bevonásával. Az intézkedéseket az eltelt időszakban bekövetkező kisebb változások, illetve a módosított jogszabályi előírások miatt célszerű átdolgozni, ami nem elsősorban tartalmi, hanem inkább szerkezeti változtatásokat jelent.

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók (a már bemutatott jó gyakorlatok eredményeinek fenntartása mellett):

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratemelődének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott, de kezdeményezheti különböző programok beindítását (pl. az egész életen át tartó tanulás motivációjának megalapozása, a digitális kultúra eszközrendszerének alkalmazása, a kulcskompetenciák fejlesztése, a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű tanulók helyi integrációjának biztosítása, a versenyképes tudáshoz való hozzáférés lehetőségének megteremtése, pályaaorientáció).
- **A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása:** a szociális szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.

- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.
- **Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciós szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel:** a hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken (pl. tüdőszűrés, méhnyakrák-szűrés) való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. A prevenció és a célzott felvilágosítás mellett azonban azt is biztosítani kell, hogy az érintett lakosság könnyen és gyorsan megkaphassa a szükséges egészségügyi ellátásokat.
- **Intenzív közösségfejlesztés:** a szegregátum relatív helyzetének megítélése és az ott élők életminősége nagymértékben függ a rendelkezésre álló közösségi terek számától, minőségétől, használhatóságától. Törekedni kell a minden közösség számára elérhető közösségi terek kialakítására,
 - egyrészt a szegregátum lakosainak, mivel így növelhető a programok elfogadottsága és hatásossága,
 - másrészt civil szervezeteknek, mert ezek többnyire a közsféra szereplőinél rugalmasabban tudják kezelni a felmerülő konfliktusokat, és hatékonyabban tudnak közvetíteni a szereplők között.
- **Az adott lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása:** jóllehet a szegregátumoka város szerves részét alkotják, a városközpont és a munkahelyek elérhetőségét javítani kell – elsősorban településtervezési eszközökkel és közlekedési fejlesztésekkel (pl. utak szilárd burkolattal való ellátása, kerékpárút kiépítése stb.).
- **A lakhatási feltételek átfogó javítása:** az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően kedvezőtlenek. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok többsége magántulajdonú. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása (pl. a Perényi-tanyán a szennyvízhálózat kiépítése). Legalább ennyire fontos a lakókörnyezet esztétikai megújítása – akár új zöldfelületek kialakításával is –, amibe ideális esetben az érintett lakosság bevonható.
- **Mobilizációs program – a szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása:** a szegregátum lakosságának folyamatos mentorálásával azonosíthatóak azok a potenciális családok, amelyek már rövid távon alkalmasak integrált környezetbe (jellemzően a város más részén lévő [szociális] bérlakásba) való elhelyezésre – a fokozatosság elvének maximális figyelembevételével. Nagyon fontos, hogy nemcsak az elköltözőket kell megfelelően felkészíteni, hanem a befogadó közeget is. A folyamatot közvetett módon támogathatja a helyi bérlakásrendelet szükség szerinti felülvizsgálata is.
- **A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal:** a szegregátumokban élők integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a szegregált állapot megszüntetésének egyéni és ösztársadalmi szintű előnyei. A társadalmi

befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
 - egyfelől önálló anti-szegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
 - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az anti-szegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népeségcseréhez, dzsentifikációhoz vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztaálódása);
- olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek legalább közvetett módon hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez és a foglalkoztatottság emelkedéséhez;
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.

- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piacvezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
 - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
 - önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az anti-szegregációs szempontok érvényesítését;
 - azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.
- Emellett kiemelt jelentőséggel bírnak az építéshatósági beavatkozások. Az építéshatósági szabályozással megoldottá vált, hogy a szegregátumok külterületi irányba ne bővíthessenek tovább, valamint új lakóterületek kijelölésénél érvényesítésre kerüljön az antiszegregációs szemlélet:
 - Vásárosnamény szegregátumaiban és veszélyeztetett területein, egy lakótelken – maximum az építési övezet besorolásának megfelelően – csak egy lakóépület, illetve meghatározott számú lakás helyezhető el.
 - A meglévő lakóépületek csak abban az esetben bővíthetők, ha a bővítés során a lakás legalább komfortossá válik, vagy a meglévőnél magasabb komfortfokozatot kell kialakítani, ha a területen rendelkezésre állnak a közművek, ezzel csökkenthető az alacsony komfortfokozatú lakások száma.
 - A minimális teleknagyság meghatározásával a meglévő telkek tovább osztása megakadályozható.
 - Beépítetlen ingatlanra csak abban az esetben adható ki építési engedély, ha az szilárd burkolatú úton megközelíthető, valamint a közművek kiépítésre kerültek.
 - Több építéshatósági és építésfelügyeleti ellenőrzést kell tartani a területen, ezzel próbálva megakadályozni az engedély nélküli építkezéseket.

Külső folyamatok:

- Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében európai uniós szinten meghatároztak 11 tematikus célkitűzést a kohéziós politika 2014-2020 közötti végrehajtására vonatkozóan.⁶ Ezek eléréséhez az ITS keretében tervezett fejlesztések egyértelműen hozzájárulnak. Az ITS célrendszerének illeszkedését az EU tematikus célkitűzéseire a következő táblázat mutatja be, amelyből látható, hogy az ITS megvalósítása egyértelműen hozzájárul az európai uniós szintű célok eléréséhez.

6.1. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás,	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és

⁶ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1303/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1303&from=EN>

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás	T3. A város központi funkcióinak megerősítése

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz

Partnerségi
Megállapodáshoz
illeszkedés

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

6.2. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
3. Energia- és erőforráshatékonyság növelése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T3. A város központi funkcióinak megerősítése
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése

OFTK-hoz
illeszkedés

A 2014. januárjában elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)⁷ négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez az ITS tematikus célkitűzései szorosan illeszkednek.

6.3. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz

OFTK specifikus céljai		Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
Szakpolitikai célok	1. Versenyképes, innovatív gazdaság	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
	2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
	4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	5. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
Területi célok	1. Az ország makroregionális szerepének erősítése	-
	2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében

⁷Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T3. A város központi funkcióinak megerősítése

Nemzeti
Fenntartható
Fejlődés
Keretstratégiához
való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy „hozzájáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.”

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió
- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti
Vidékstratégiához
való
illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.” A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás

- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Vidékfejlesztési stratégia stratégiai célkitűzései

1. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
2. Sokszínű és életképes agrártermelés
3. Élelmiszerbiztonság
4. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
5. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Megyei területfejlesztési koncepcióhoz / programhoz illeszkedés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az operatív program keretében ezekhez 10 prioritást rendeltek. A prioritások és az ITS tematikus céljai között a koherencia egyértelmű és szoros.

6.4. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
2. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
5. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	nem releváns
6. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	nem releváns
7. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
8. Élhető vidéki térségek megteremtése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
9. A külső perifériák felzárkóztatása	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T3. A város központi funkcióinak megerősítése

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A város aktuális településrendezési tervét 2010-ban készítették el: a hatályos szerkezeti tervet 150/2010. (X.14.) Kt. határozatával, a helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet 19/2007. (VIII.24.) ÖK. rendelettel, módosítását a 14/2010. (X.21.) ÖK. rendelettel fogadta el a város képviselőtestülete. A településrendezési eszközök rendszeresen felülvizsgálatra, indokolt esetben módosításra kerülnek. Jelenleg folyamatban van Vásárosnamény Város Településrendezési Tervének és a kapcsolódó Helyi Építési Szabályzatnak a módosítása a jogszabályi előírásoknak megfelelően. A tervezett fejlesztési elképzelések részben összhangban vannak az érintett területek jelenlegi funkciójával, besorolásával. A tervezett ipari-logisztikai területek esetében szükséges a felhasználási mód megváltoztatása (jelenleg mezőgazdasági vagy erdő területként vannak nyilvántartva). Az erre vonatkozó módosításokat az önkormányzat már elindította.

6.1.3.2 Illeszkedés az önkormányzat településfejlesztési koncepciójához

Az önkormányzat településfejlesztési koncepciója jelen ITS kidolgozásával párhuzamosan zajlott, így a két dokumentum illeszkedése, egymásra épülése teljes mértékben megvalósult.

6.1.3.3 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

A város 2014-2019. évre vonatkozó gazdasági programját 2015. március 26-ai testületi ülésen fogadták el. Az abban foglalt programok beépültek az ITS tervezett projektjei közé is, így a két dokumentum összhangja teljes mértékben biztosított.

6.5. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja

Gazdasági Program megvalósítandó programjai	ITS középtávú tematikus céljai
Tiszta Levegő Program / Vásárosnamény Közlekedésfejlesztési Terve	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
Városközpont Rehabilitációs Program	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a

Gazdasági Program megvalósítandó programjai	ITS középtávú tematikus céljai
	turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
Tiszta Környezet Program	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
Út- és járda felújítási Program	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
Intézményfejlesztési Program	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése

6.1.3.4 A települési környezetvédelmi koncepciókkal való összhang

Fenntarthatósági
Terv

Vásárosnamény Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el Fenntarthatósági Tervét (Local Agenda 21), amely nem egy egyszerű környezetvédelmi program. Küldetése, hogy integrálja a helyi környezeti, társadalmi, gazdasági és kulturális kérdéseket, problémákat, továbbá biztosítsa a településen élők fenntartható (a fenntartható fejlődés szolgálatába állított) életminőségét, azaz támogassa a helyi társadalmi-gazdasági-környezeti folyamatoknak a fenntartható fejlődés útján való haladását. Az ITS célrendszere és tervezett beavatkozásai összhangban vannak a Fenntarthatósági Tervben foglaltakkal.

6.6. táblázat A Fenntarthatósági Terv és az ITS összhangja

A Fenntarthatósági Terv intézkedései		ITS középtávú tematikus céljai
I. Szociális-gazdasági helyzet javítása	I.1 Foglalkoztatottság növelése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
	I.2. A település közbiztonságának növelése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
II. Egészségügyi szolgáltatások javítása	II.1. Egészségügyi szolgáltatások bővítése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
III. A településen elérhető oktatás, nevelés fejlesztése	III.1. Az óvodai nevelés és az iskolai képzés feltételeinek fejlesztése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
IV. Szabadidős tevékenységek fejlesztése	IV.1. A kulturális, művelődési lehetőségek fejlesztése, bővítése	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	IV.2. Az aktív kapcsolódási, sportolási lehetőségek fejlesztése, körük bővítése	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
V. A települési infrastruktúra fejlesztése	V.1. A település közútjainak, járdáinak fejlesztése	
	V.2. Ivóvízminőség javítása	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
VI. Településképp fejlesztése, település értékeinek védelme	VI.1. Az elhagyott lakóépületek, létesítmények településképpbe illeszkedő kezelése	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	VI.2. Helyi műemlékek védelme	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
VII. Horizontális területek	VII.1 Esélyegyenlőség	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	VII.2 Fenntartható fejlődés	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és

A Fenntarthatósági Terv intézkedései		ITS középtávú tematikus céljai
		adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése

Vásárosnamény
Város LOCAL
AGENDA 21 -
Fenntartható
Fejlődés Helyi
Programja

- Társadalmi prioritások –helyi egyetértés megteremtése a település alapértékeiről, az egészséges életkörülményekről, a jelenlegi és jövő generációi számára szükséges feltételek biztosításával:
 - társadalmi szemléletformálás a fenntarthatóság jegyében,
 - intézményi működés hatékonyságának növelése,
 - egészségügyi és szociális helyzet, valamint az oktatás-képzés fejlesztése,
 - közbiztonság fejlesztése,
 - kulturális élet gazdagítása,
 - esélyegyenlőségi jogok biztosítása,
 - közösségi közlekedés fellendítése,
 - gyermekek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése.
- Gazdasági prioritások –jelentős mértékben támaszkodik az emberi munkaerőre, a megújuló energiaforrásokra, erőforrásokra és a nemzetgazdaság egésze szempontjából optimális gazdasági formációkra:
 - az önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése,
 - ipar, mezőgazdaság, kereskedelem és szolgáltatás fejlesztése,
 - vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése.
- Környezeti prioritások – a káros anyagoktól való védelemmel és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával garantáljuk a lakosság hosszú távú jólétét, valamint a növény és állatvilág életkörülményinek és sokszínűségének fennmaradását:
 - környezeti elemek és rendszerek állapotának javítása, védelme,
 - települési és épített környezet védelme,
 - a lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásokról (levegő, zaj),
 - infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése,
 - energiateljesítmény hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása,
 - zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása,
 - hulladékgazdálkodás.

A T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében tematikus cél elsősorban a gazdasági prioritásokhoz kapcsolódik. T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése, illetve a T3. A város központi funkcióinak megerősítése tematikus célok mindhárom prioritási terület esetében megjelenik közvetett vagy közvetlen módon.

Vásárosnamény
Város
Önkormányzatának
Környezetvédelmi
Programja 2011-
2016.

Vásárosnamény Város Önkormányzatának Környezetvédelmi Programja 2011-2016. a III. Nemzeti Környezetvédelmi Program és a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv alapján készült. Alapvetően ezek az országos dokumentumok határozzák meg a Környezetvédelmi Program céljait és intézkedéseit is, amelyekhez – leginkább közvetett módon – az ITS középtávú tematikus célkitűzései is kapcsolódnak.

6.7. táblázat A Környezetvédelmi Program és az ITS összhangja

A Környezetvédelmi Program céljai		ITS középtávú tematikus céljai
1. A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése	1.1. A környezetvédelemmel kapcsolatos helyi rendeletek felülvizsgálata, szükség szerinti módosítása	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	1.2. Az oktatási intézmények segítségével, lakossági programok szervezésével a környezetvédelem fontosságának a felismertetése, a tájékoztatás erősítése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
2. Éghajlat-változás	2.1. Az időjárás és az éghajlatváltozás összefüggéseiről szóló széleskörű tájékoztatás	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	2.2. Helyi lehetőségek a kibocsátás-csökkentésre	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
3. Környezet és egészség	3.1. Az egészséges életmódra nevelés ösztönzése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	3.2. Az aktív közlekedés népszerűsítése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
4. Települési környezetminőség	4.1. Az épített környezet elemei állapotának javítása, állagmegóvása	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	4.2. A légszennyezettség mértékének a csökkentése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	4.3. A zöldterületek rehabilitációja, lehetőség szerinti bővítése	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	4.4. A helyi zajvédelmi szabályok felülvizsgálata, betartatása	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	4.5. A környezetkímélő közlekedési rendszerek kialakítása és fenntartása	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	4.6. A porszennyezés csökkentése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T3. A város központi funkcióinak megerősítése
5. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem	5.1. A helyi védelembe vont platánsor állapotának megőrzése	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	5.2. Csatlakozás a Szatmár-Beregi Natúrpark rendszeréhez	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése

A Környezetvédelmi Program céljai		ITS középtávú tematikus céljai
	5.3. A NATURA 2000 területeken a vonatkozó jogszabályok szerinti területhasználat biztosítása	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	5.4. Az inváziós fajok elterjedésének megelőzése, visszaszorítása	-
6. Fenntartható terület- és földhasználat	6.1. A zöldterületek kímélete – barnamezős beruházások előtérbe helyezése	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	6.2. A természet- és környezetkímélő gazdálkodási módszerek terjesztése	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
7. Vízink védelme és fenntartható használata	7.1. A szennyvíztisztító telepek rekonstrukciója, ezáltal a befogadók védelme	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	7.2. A belvízelvezető rendszerek helyreállítása, karbantartása	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése
8. Hulladékgazdálkodás	8.1. A kiépítésre kerülő szelektív gyűjtőrendszer használatának a népszerűsítése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	8.2. A hulladékelhagyó magatartás következetes szankcionálása	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	8.3. A bezárt lerakó rekultivációja	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	8.4. A szükséges jogszabályi háttér folyamatos megteremtése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	8.5. A hulladékgazdálkodási terv elkészítése és háromévenkénti felülvizsgálata	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	8.6. A keletkező lakossági hulladék mennyiségének lehetőség szerinti csökkentése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
9. Környezet-biztonság	9.1. A bel- és árvízvédelmi terv folyamatos felülvizsgálata, szükség szerinti módosítása	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
	9.2. A beregi árapasztó tározó megvalósítása	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése T3. A város központi funkcióinak megerősítése

6.1.3.5 Illeszkedés a helyi esélyegyenlőségi programhoz

Vásárosnamény Város Önkormányzata 2013-ban elkészítette Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP), amelyben rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat – kiemelten a mélyszegénységben élők és romák helyzetével, a gyermekek helyzetével, esélyegyenlőségével, a gyermekszegénységgel, valamint a nők, idősek és fogyatékkal élők kapcsolatosan. Vásárosnamény Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét;
- a diszkriminációmentességet;

- szegregációmentességet;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket;
- a köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Mindez a HEP átfogó céljakét került meghatározásra, amelyekhez a T2. tematikus cél kivételével gyakorlatilag az összes cél hozzájárul, a fenti elveket pedig az ITS keretében tervezett összes beavatkozás esetében érvényesíteni kell.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok mely városi és városrészi problémákra és adottságokra reagálnak – elősegítve azok mérséklődését, illetve kiaknázását. Az alábbi táblázat igazolja, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, a gyengeségek megszüntetésére, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására, az erősségek továbbfejlesztésére irányulnak.

6.8. táblázat A célok és a helyzetértékelésben azonosított problémák, adottságok kapcsolata

Központvárosi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében	- a lakosság alacsony jövedelmi szintje - vállalkozói környezet fejlesztésre szorul (ipari park, ipari övezet, inkubátorház) - a mezőgazdasági földhasználat nem kellően differenciált (zöldség, gyümölcs) - a mezőgazdasági termeléshez kötődő feldolgozóipar részben alulfejlett - a vállalkozások gyenge jövedelmezősége, adóerő-képessége - magánberuházások alacsony aránya - alulhasznosított barnamezős területek - a mikrovállalkozások túlsúlya jellemző - a mezőgazdaságban az egyéni gazdálkodók túlsúlya - K+F és innovációs potenciál hiánya a gazdasági környezetben	- kedvezőtlen migrációs folyamatok, negatív vándorlási egyenleg - az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel valamint az egyetemi főiskolai egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők emelkedő száma munkaerő piaci bázist jelenthet a gazdasági fejlődéshez - javuló közlekedés-földrajzi elhelyezkedés (M3 autópálya, tervezett M34 autótűt) - a határmenti fekvés elősegítheti a nemzetközi gazdasági kapcsolatok erősödését - a város fontos ingázási célpont - a település vezetés folyamatosan törekedik a megújuló energiák felhasználására - biomassza energetikai hasznosításának fejlesztése (erdőterületek) - néhány nagyobb foglalkoztató megjelenése a közelműltben és a közeli jövőben - szolgáltatási szektor részaránya magas - a település kereskedelemi és pénzügyi szektor szerepe térségi szintű - önfoglalkoztatás (egyéni gazdaságok és mikro vállalkozások)
T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése	- az idegenforgalmi tendenciák kedvezőtlenek - a turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak - magánbefektetők hiányában a turisztikai fejlesztések az önkormányzati gazdálkodást terhelik	- számos kulturális szolgáltatás vehető igénybe, a településen a közösségi élet jól szervezett, képes alkalmazkodni a változó igényekhez - jól fejlett kulturális infrastruktúra áll rendelkezésre - vendéglátóipari egységek/szálláshelyek száma magas

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
	nincsenek szélesebb körben ismert rendezvények	- kedvező turisztikai adottságok (Tisza, termál- és gyógyvíz, épített örökség) - a turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek, ami segítheti a gazdaság diverzifikációját - igényesen kialakított közparkok - vitkai városrészben helyi védettség alatt álló platánfasor - a zöldfelületi ellátottság mennyiségi mutatói magasak - a környezet terhelése mérsékelt - kerékpárosbarát település
T3. A város központi funkcióinak megerősítése	- öregedő korstruktúra, természetes fogyás - kedvezőtlen migrációs folyamatok, negatív vándorlási egyenleg - az érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya további visszaesést mutat - az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma növekedést mutatott - a helyi munkaerő képzettségi szintjének megfelelő munkahelyek korlátozott számban állnak rendelkezésre a településen - szegregációval érintett településrészek találhatók Gergelyugornya és Vásárosnamény településrészekben - az önkormányzat korlátozott befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt - egyes közintézmények nem megfelelő állapota (pl. óvoda) - a kedvezőtlen demográfiai folyamatok kihívás elé állítják az oktatási, egészségügyi és szociális ellátórendszert	- a járásközponti funkciót támogató közszolgáltatások jól fejlettek és mindenki számára egyenlő eséllyel elérhetőek - a helyben elérhető közszolgáltatások száma és színvonala megfelelő - számos kulturális szolgáltatás vehető igénybe, a településen a közösségi élet jól szervezett, képes alkalmazkodni a változó igényekhez - jól fejlett kulturális infrastruktúra áll rendelkezésre - erős oktatási bázis (alap és középfokú) - városüzemeltetési társaság működik a településen, ez nagymértékben segíti a településüzemeltetési feladatok megfelelő ellátását - járasközponti funkciót támasztja alá hogy a járási vállalkozások közel 50%-a a településen működik - az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték a településen duplája a járási értéknek - szolgáltatási szektor részaránya magas - a kereskedelemi szektor szerepe erős a településen (járasközponti funkció) - a pénzügyi szolgáltató szektor szerepe erős a településen (járasközponti funkció)

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatjuk be. Azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. A tematikus és területi célok közötti összefüggéseket azonosítottuk be. További részleteket a 3.3 fejezet tartalmaz.

Az alábbi, a különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása (T1.) tematikus cél szoros logikai kapcsolatban áll Gergelyiugornya városrész a szolgáltatási kínálat bővítése és a turisztikai vonzerő megerősítése (V2.) városrészi cél megvalósulásával, mivel az elhelyezkedés és az adottságok egyértelműen meghatározzák a turisztikai vonzerőt. Továbbá kedvező hatással van a T1. cél a V3. városrészi cél megvalósulására, vagyis Vitka városrész esetében a kereskedelmi és gazdasági területek kialakításával a tökevonzó és munkahelyteremtő képesség javítása városrészi cél beteljesülésére.
- A V1. városrészi cél, azaz a korszerű (köz)szolgáltatások biztosítása és minőségi, vonzó városkép kialakítása városrészi cél, valamint a Gergelyiugornya városrész a szolgáltatási kínálat bővítése és a turisztikai vonzerő megerősítése (V2.) városrészi cél megvalósulása egyértelmű hatással van a T2. tematikus cél megvalósulására, azaz a természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztésére.
- A város központi funkcióinak megerősítése tematikus cél (T3.) megvalósulását támasztja alá a Korszerű (köz)szolgáltatások biztosítása és minőségi, vonzó városkép kialakítása (V1.) és a kereskedelmi és gazdasági területek kialakításával a tökevonzó és munkahelyteremtő képesség javítása városrészi cél (V3.) eredményei, ugyanakkor a V4. Perényi-tanya városrészre vonatkozó a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek javítása és a lakóköznyezet fejlesztése városrészi cél eredményeivel szintén a T3 tematikus cél eredményei fognak szinergiát alkotni.

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázata” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.

- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.
- Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyforrások megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),
- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.

A végrehajtott gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági és turisztikai vagy akár közszolgáltatási projektek.

A turisztikai jellegű projektek (legyen szó akár attrakció-, akár szálláshelyfejlesztésről) egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon és nemzetközileg csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetetten hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez, hiszen javítják a város, illetve a beavatkozások eredményeinek elérhetőségét. Mindez közvetett módon pozitívan hat a turizmusra, a gazdaságfejlesztésre és a tőkevonzó képesség növelésére is. Például az elkerülő utak kialakítása csökkenti a belterületen átmenő forgalmat, növelve városközpont vonzerejét.

A helyi identitás erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a

város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A fentiek értelmében **a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható**, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázatkülönböztethető meg:
 - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
 - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetők;
 - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

7.1. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Intenzív befektetés-ösztönzés
Versenytársak nagymértékű megerősödése	alacsony	közepes	Potenciális versenytársak tervezett fejlesztéseinek nyomonkövetése Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység A város komparatív versenyelőnyeinek azonosítása és kiaknázása Egyedi arculat kialakítása
Állami hatáskörbe tartozó	közepes	magas	Alternatív megoldások és eszközök

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása			alkalmazása a város fejlődése érdekében Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között	alacsony	közepes	Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében (részletesen a 8.3 fejezetben)
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása	magas	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
Közbeszerzési eljárások elhúzódása, sikertelensége	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Közbeszerzési szakértő alkalmazása
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
Saját forrás előteremtésének nehézségei	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel
A fejlesztések megvalósításához szükséges saját erő rendelkezésre állása	közepes	jelentős	Kiegyensúlyozott önkormányzati gazdálkodás Fejlesztések megfelelő ütemezése
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Megfelelő szakmai háttér biztosítása
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzétfelmérés
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása Kötbér alkalmazása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
			Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, honos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

7.2. táblázat A célok érintettsége a kockázatok által

Kockázat megnevezése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok			
Verseny társak nagy mértékű megerősödése			
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása			
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járasközpont és a járás többi települése között			
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása			
Közbeszerzési eljárások elhúzódása, sikertelensége			
Hatósági dokumentumok hiánya, késése			
Saját forrás előteremtésének nehézségei			
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása			
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket			
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya			

Kockázat megnevezése	T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében	T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése	T3. A város központi funkcióinak megerősítése
Előre nem látható műszaki problémák			
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés			
Többletmunka felmerülése			
Kivitelezés csúszása			
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges			
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya			
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény			
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése			
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja			

	Erős érintettség
	Közepes érintettség
	Gyenge érintettség

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

8.1.1 Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosán felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása **csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.**

Különösen fontos továbbá **az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása** úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékkedvezményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

8.1.2 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából **funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása**. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztán javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – **bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják**(pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

8.1.3 Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Jóllehet nehezen számszerűsíthető, a városról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, de magára a város lakóira is. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell **azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit**, megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja a város(él)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell.

Tudatos és jól felépített **marketing-kommunikációs stratégia** mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.

A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Vásárosnamény pozitív arculatának kialakítása és megerősítése, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a **város iránti lojalitás** kialakulását – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását, a városmarketingbe való bekapcsolódását jelentheti.

A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

A város kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a település lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása, fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként mérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását.

Az ITS-hez kötődő **marketing akciók jellemzője** a stratégia filozófiájának megfelelően az **ágazat- és területspecifikus szemléletmód** párhuzamos alkalmazása, valamint a **rendszer-szemlélet** és a **mérhetőség**. Mindennek eléréséhez fontos egy, a város képéhez és fejlődési elképzeléseikhez illő szlogen és jelkép-rendszer kialakítása, továbbá az egységes arculat alkalmazása.

8.1.4 Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása

A városban a turizmus fejlesztése a gazdaság élénkítésének egyik fontos alappillére. A sikeres városok turisztikai iparágai több lábon állnak és több szereplősek. Egy-két kiemelkedő szolgáltatás, attrakció szükséges, de nem elegendő az idegenforgalom fejlesztéséhez. Átfogó és összehangolt együttgondolkodásra, cselekvésre van szükség az önkormányzat és az érintett magánszektor szereplői között. Ezt a közös munkát segítheti egy turisztikai klaszter és turisztikai desztinációmenedzsment létrehozása, ahol szabályozott keretek között, széleskörű partnerségben, több területen folyhatna a helyi, térségi turizmus fejlesztése.

8.1.5 A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés

A város által meghatározott célok elérése nem csak az önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a Vásárosnaményban lakóké, az ott működő vállalkozásoké is. Kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánsféra fejlesztésekbe való bevonása. Az önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel és helyi piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek formalizált keretet is biztosít. Ezért képviselőiket bevonta az ITS előkészítésébe is annak érdekében, hogy szükségleteik és lehetséges fejlesztési elképzeléseik felszínre kerülhessenek, javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerébe.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Az egyes ágazatokat különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez vagy pályázati forráshoz jutás feltételei is romlottak.

A város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a

létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókát folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel a szoros együttműködések kialakítása érdekében. Az eddigi egyeztetések alapján az alábbi lehetséges önkormányzati tevékenységek és együttműködési területek körvonalazódtak:

- helyi vállalkozók tájékoztatása a lehetséges pályázati forrásokról,
- közös projektek megvalósítása, helyi vállalkozások bevonása az önkormányzat által tervezett projektekbe,
- vállalkozói együttműködések létrejöttének segítése,
- intenzív befektetés-ösztönzés a magánszféra fejlesztőinek elérése és megszólítása érdekében.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármas tagolású:

- A **stratégiai menedzsment**et a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.
- Az **operatív menedzsment**et a Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei (leginkább a Városfejlesztési és üzemeltetési csoport), valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködők** a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik/amelyek valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Vásárosnamény tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, a fejlesztések iránt elkötelezett személyek találhatóak. A Hivatalban 2009-ben lezajlott szervezetfejlesztés eredményeként a feladatvégzés és a működés hatékonyságának tovább javult.

Vásárosnamény Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,

- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

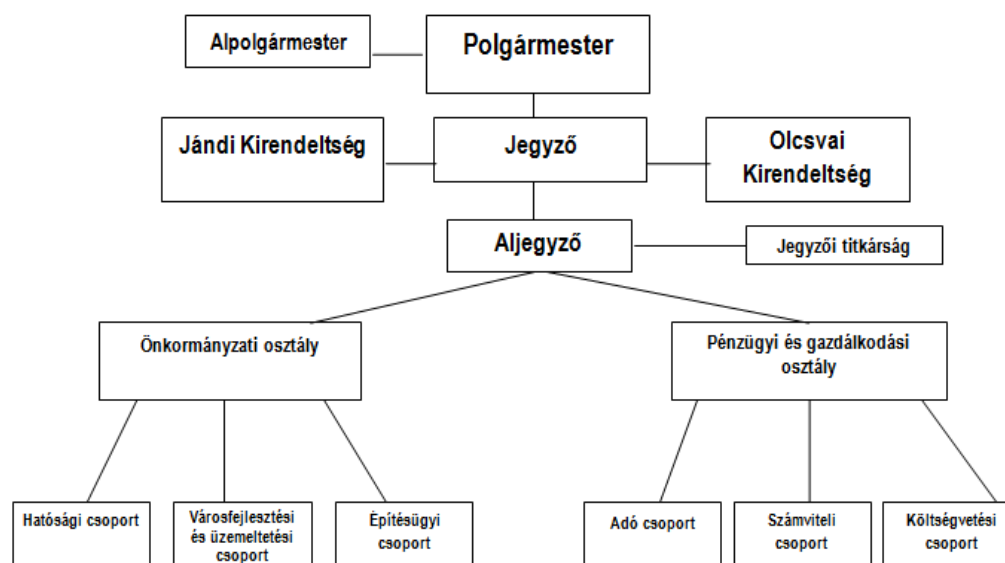
A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

8.1. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere

Menedzsment típusa	Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök, kompetenciák	
Stratégiai menedzsment	Képviselőtestület	a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása, befektetés-ösztönzés	PARTNERSÉG lakosság, civil szervezetek, vállalkozások, szakhatóságok
	Bizottságok	véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködési és/vagy felügyeleti jogkör saját szakterületükön	
Operatív menedzsment	Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal	döntés-előkészítés, városfejlesztési programok előkészítése és megvalósítása, monitoring tevékenység operatív feladatainak ellátása	
Fenntartás	Érintett létesítmények tulajdonosa, fenntartója és üzemeltetője	a fejlesztések eredményeként létrehozott vagy megújított létesítmények gördülékeny és hatékony fenntartása	

A városfejlesztési programok **operatív megvalósítása** a Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal feladata, amelynek irányítását a jegyző végzi. Az egyes osztályok, illetve csoportok hatáskörébe számos olyan feladat tartozik, amelyek közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-hez, ezek közül csak azokat emeljük ki, amelyek egyértelműen és szorosan hozzájárulnak a fejlesztések megvalósításához.

8.1. ábra A Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal organogramja

Forrás: Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata

8.2. táblázat A Vásárosnaményi KÖH egyes szervezeti egységeinek feladatai az ITS vonatkozásában

Szervezeti egység	Ellátandó feladatok
Jegyzői titkárság	- Az önkormányzat sajtó-média és egyéb kommunikációs tevékenységének szervezése, koordinálása - Az önkormányzat térségi együttműködésének szervezése, együttműködés a fejlesztést irányító, koordináló kistérségi, megyei, regionális és országos, valamint nemzetközi szervezetekkel
Városfejlesztési és üzemeltetési csoport	- Az önkormányzat feladat-és hatáskörébe tartozó valamennyi nem hatósági jellegű területfejlesztési, közlekedési, hírközlési, vízügyi, kommunális, köztisztasági, mezőgazdasági, földügyi, tűzvédelmi, közterület-használati, állategészségügyi hatáskörből adódó feladat, valamint ezen ügyek döntésre történő érdemi előkészítése, a meghatározott feladatok végrehajtásának szervezése, ellenőrzése - Közreműködés a város rendjének, köztisztaságának biztosításával, infrastruktúrájának, kommunális ellátásának fejlesztésével, üzemeltetésével, karbantartásával, a tervezések, beruházások műszaki előkészítésével, ellenőrzésével kapcsolatos szakmai feladatok ellátásában - A város üzemeltetésével, az azzal összefüggő közmunka-tevékenység szervezésével kapcsolatos feladatok, valamint közreműködés az önkormányzati vagyon hasznosításával kapcsolatos szakmai munka végzésében - Kapcsolattartás a város területén működő, az osztály profiljába tartozó gazdálkodó szervezetekkel, különös tekintettel az önkormányzati (rész)tulajdonú, illetve a kötelező önkormányzati feladatok ellátásában részt vevő gazdasági szervezetekre - Kezdeményező és aktív közreműködés a feladatkörébe tartozó vagy azt érintő pályázatok készítésében és megvalósításában - Önkormányzati szinten összefogja a forrást teremtő, gazdálkodást segítő pályázati lehetőségek megismertetését, a pályázatok előkészítését, benyújtását, nyilvántartását, megvalósítását és elszámolását, koordinálja a nemzetközi programokon belüli témaorientált pályázatok előkészítését. - A városüzemeltetéssel, fejlesztéssel összefüggő műszaki és egyéb nyilvántartások, a városrendezési és egyéb térképek vezetése
Pénzügyi és gazdálkodási osztály	- Az önkormányzati költségvetéssel kapcsolatos feladatok(pl. éves, illetve középtávú fejlesztéssel, felújítással, működéssel összefüggő feladatok, gazdálkodási, vagyongazdálkodási feladatok) - Meghatározó szerep az ésszerű, takarékos és szabályszerű önkormányzati gazdálkodás megvalósításában - Közreműködés a helyi adópolitika kialakításában és végrehajtásában. - Kiemelt figyelmet fordít az önkormányzati vagyon nyilvántartására, az önkormányzati (rész)tulajdonú gazdasági szervezetek gazdálkodására

Forrás: Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata

A megvalósításban résztvevők közötti **koordinációs mechanizmust** a Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg. Eszerint az önkormányzati és államigazgatási feladatok ellátásával kapcsolatos, szokásos munkafolyamatokban közvetlenül működnek együtt, más jellegű munkakapcsolatok esetén az egyeztetést az adott szervezeti egység vezetője, illetve a jegyző végzi.

A szükséges **humán erőforrás** tekintetében elsődleges szempont, hogy a városfejlesztés projektmenedzsment-szervezetét olyan tapasztalt szakemberek alkossák, akik széleskörű projektmenedzsment ismerettel és gyakorlattal rendelkeznek. A projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési és jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat is alapvető elvárás. Az ezen kritériumoknak megfelelő szakemberek jelenleg is az önkormányzat alkalmazásában állnak,

illetve adott esetben a szükséges szaktudással rendelkező munkavállalókkal kiegészíthető a projektmenedzsment csapat.

Az alkalmasszerűen szükséges szaktudást megbízási szerződések keretében lehet becsatornázni a városfejlesztési tevékenységek megvalósításába. A pontos szakmai elvárások, kompetenciák és az ahhoz kapcsolható személyek meghatározására a részletes projektfejlesztések szakaszában kerül sor.

A településfejlesztési beavatkozások megvalósítása során a projektmenedzsment-szervezet az önkormányzat bizottságaival és a képviselőtestülettel, a KÖH minden érintett csoportjával, a projektpartnerekkel, valamint a fenntartásban érdekelt szervezetekkel együtt részletesen meghatározza azokat a garanciális elemeket és szerződéses feltételeket, amelyek lehetővé teszik a városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szintű koordináció

Megyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Járasszékhelyek konkurenciája

A térség településeinek tervezett fejlesztései esetében célszerű különbséget tenni a szűken értelmezett járás és a tágabb térség – főként városi jogállású – települései között. A közeli járásszékhelyek (pl. Mátészalka, Kisvárd, Fehérgyarmat) saját vonzáskörzetük kibővítésére és megerősítésére törekednek. Ennek eléréséhez több olyan projekt megvalósítása is várható, amelyek jellegükben hasonlóak a tervezett vásárosnaményi beavatkozásokhoz. A közeli községekben, kisvárosokban kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek kifejezetten a helyi lakosság életminőségének javítására irányulnak.

Településközi koordináció járási-kistérségi szinten

A településközi koordináció elsődleges terepe a járási-kistérségi szint, intézményi keretét jelenleg a Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás (BEREG TÖT) biztosítja. A térségi centrum funkcióból adódó feladatokat Vásárosnamény képes magas színvonalon ellátni, kérdéses azonban, hogy milyen mértékben képes gazdasági-társadalmi fejlődést generálni a környező – nemcsak a Vásárosnaményi járásba tartozó – településeken. Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

8.3. táblázat Munkamegosztás a Vásárosnamény és a vonzáskörzetébe tartozó települések között⁸

Vásárosnaménymint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
■ Munkahely ■ Közigazgatás ■ Egészségügy, szakellátás ■ Középfokú oktatás ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások	■ Munkaerő ■ Kiegészítő turisztikai szolgáltatások, attrakciók ■ Lakóterület ■ Mezőgazdasági termékek

⁸ A város funkcionális vonzáskörzetének lehatárolását és bemutatását a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Turizmus ■ Kulturális lehetőségek	
--	--

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrautaltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A Vásárosnaményi járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projekteké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Vásárosnamény, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Az ITS-ben kijelölt fejlesztéseket Vásárosnamény Önkormányzata elsősorban saját hatáskörben hajtja végre, hatásai a térségre és környező településekre közvetetten nyilvánulnak meg, azonban egyes területeken (pl. szociális vagy egészségügyi ellátás) településközi együttműködések keretében is célszerű átgondolni a közös fejlesztések megvalósítását.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi turisztikai kínálat kialakítása,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása, térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása.

Mind a kistérségben, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2015. május-június folyamán került sor.

Összességében megállapítható, hogy Vásárosnamény tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégia területi szintű kölcsönhatása a környező települések több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos

kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Vásárosnamény Város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának – településfejlesztési koncepciójának és integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) – társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi Tervét.

A Partnerségi Terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő településfejlesztési koncepció és integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- a 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör (államigazgatási szervek, önkormányzatok),
- szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek,
- lakossági szint.

Megvalósult egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör:
 - az önkormányzat 2015. február 25-én készítendő koncepcióról előzetes tájékoztatót küldött az előírt szervezetek számára, amelyek ismertették a hatáskörükbe tartozó kérdésekben a jogszabályi követelményeket és a települést érintő ágazati elhatározásokat, nyilatkoztak arról, hogy az eljárás további szakaszaiban részt kívánnak-e venni, továbbá teljesítették adatszolgáltatási kötelezettségeiket – a megkapott adatok beépítésre kerültek a megalapozó vizsgálat, a településfejlesztési koncepció és az ITS vonatkozó fejezeteibe;
 - a dokumentumok tervezete 2015. május 26-án került kiküldésre a jogszabályilag előírt szervezetek számára.

- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: a szakmai egyeztetések a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak részvételével megszervezett workshopok keretében zajlottak le.
- 2015. március 31-én a helyzetelemzés főbb megállapításainak egyeztetése, a SWOT elemzés véglegesítése, valamint a településfejlesztés fő irányainak kijelölése történt meg.
- 2015. május 26-án az ITS fő elemeinek egyeztetésére, a fejlesztési célok, prioritások, beavatkozások lehetséges területeinek megvitatására került sor.

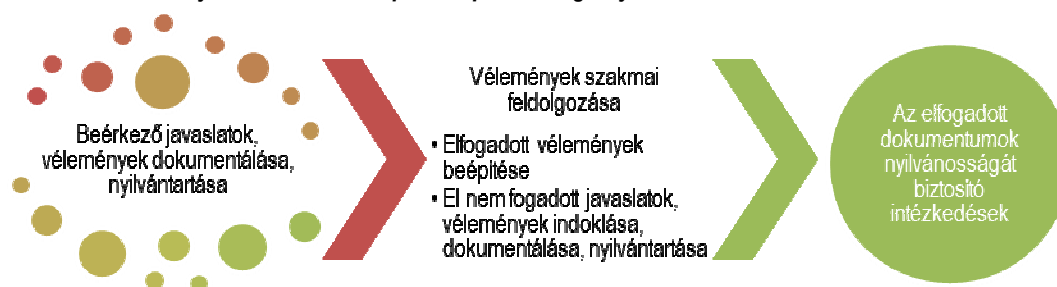
Az egyeztetéseken részt vettek a város nagyobb foglalkoztatói is, amelyekkel az önkormányzat együttműködése folyamatos és stabil alapokon nyugszik. Így összhangba hozhatók a piaci szereplők, illetve az önkormányzat által megvalósítandó fejlesztési elképzelések, amelyek szinergikus hatásai hozzájárulnak a város fejlődéséhez. (További részleteket a magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködésről a 8.1.5 fejezet tartalmaz.)

- Lakossági szint: a lakossági konzultáció 2015. május 27. és június 17. között zajlott.

Vélemények
kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál (a városi koordinátornál).

8.2. ábra A vélemények kezelésének lépései a partnerség folyamán

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.vasarosnameny.hu – elérhetőek.

A partnerek
bevonása a stratégia
megvalósításába

A településfejlesztés egy járásközpont esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselője szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,

- önkormányzat érintett szervezeti egységei,
- érdekképviselői szervek,
- a várostársaság érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

Astratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozót folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2014–2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok pontos és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz a folyamatok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. A beavatkozások fő pénzügyi forrását a TOP jelenti, így meg kell vizsgálni, hogy a város tervezett fejlesztései megvalósításuk esetén mely TOP-indikátorokhoz járulhatnak hozzá leginkább:

- Eredményindikátorok:
 - A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége, %
 - Külföldi és belföldi turisták költése, milliárd Ft
 - Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)
 - Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban db/lakosság
 - Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
 - Primer energia felhasználás, PJ
- Kimeneti mutatók:
 - A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe, ha

- Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése, látogatás/év
- Fejlesztett vagy újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db
- Városfejlesztés
 - Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek, m²
 - Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága, személyek
 - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek, m²
 - Helyreállított lakóegységek városi területeken, lakóegység
 - Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága, m²
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma, db
- Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza, km
- Energiahatékonyság: A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése, kwh/év
- Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés, PJ/év
- A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség, PJ/év
- Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma, db
- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma, db

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnek, amelyek folyamatos nyomon követése és felülvizsgálata a rendszeres monitoring tevékenység során meg fog történni (a monitoring rendszer működésének leírását a 8.5.2 fejezet tartalmazza). A bázis- és célértékek végleges meghatározása ugyanis csak akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisban, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok egyértelműen azonosíthatóak és számszerűsíthetőek legyenek. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 4.6 fejezet tartalmazza.

8.4. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredményindikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázisérték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében	Foglalkoztatási ráta a 15-64 évesek arányában	A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%)	%	2011	51,4	55	KSH	tízévente
T2. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése	Vendégéjszakák száma	A vendég által a szálláshelyen eltöltött éjszaka	éj	2013	18 221	20 000	KSH	évente
T3. A város központi funkcióinak megerősítése	Elégedettség a közszolgáltatások minőségével	A lakosság elégedettsége az elérhető közszolgáltatások minőségével	pontérték	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	Önkormányzati felmérés	5 évente

A városrészi célokhoz kapcsolódó indikátorok esetében elsősorban a KSH népszámlálási adataira lehet építeni. Amellett, hogy minden városrész esetében meg lett határozva egy területi célkitűzés és egy-egy kapcsolódó eredményindikátor, települési szinten a legfontosabb a városrészek közötti diszparitás csökkentése: vagyis nem elegendő az, hogy az egyes városrészekben javulás mutakozzon meg az indikátorok értékében, ezzel egy időben a városon belüli különbségeknek is csökkennie kell.

8.5. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1. Vásárosnamény: Korszerű (köz)szolgáltatások biztosítása és minőségi, vonzó városkép kialakítása	Elégedettség a közszolgáltatások minőségével	A lakosság elégedettsége az elérhető közszolgáltatások minőségével	pontérték	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	Önkormányzati felmérés	5 évente
V2. Gergelyiugornya: A szolgáltatási kínálat bővítése és a turisztikai vonzerő megerősítése	Vendégéjszakák száma	A vendég által a szálláshelyen eltöltött éjszaka	éj	2013	18 221	20 000	KSH	évente
V3. Vitka: Kereskedelmi és gazdasági területek kialakításával a tökevonzó és munkahelyteremtő képesség javítása	A város gazdasági teljesítőképessége	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparüzési adó	1000 Ft	2014	269 996	289 000	Önkormányzat	évente
V4. Perényi-tanya: A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek javítása és a lakókörnyezet fejlesztése	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a városrészben	%	2011	24,6	22	KSH	10 évente

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódó outputindikátorok. A pontos célértékek meghatározása a tervezés jelenlegi szakaszában reálisan nem valósítható meg, erre az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó projekt-előkészítési szakaszban fog sor kerülni.

8.6. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Akcióterületi projektek					
Vásárosnamény városközpontjának fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
	A felújított vagy újonnan épített utakhossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott létesítmények hossza	m	projektjelentés	évente
	A felújított vagy újonnan épített járdák hossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott létesítmények hossza	m	projektjelentés	évente
Turisztikai és szolgáltató központ kialakítása	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
	A felújított vagy újonnan épített utakhossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott létesítmények hossza	m	projektjelentés	évente
	A felújított vagy újonnan épített járdák hossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott utakhossza	m	projektjelentés	évente
	A kiépített közműhálózatok hossza	Az utcanyitással párhuzamosan zajló közművesítés keretében kiépített közműhálózatok hossza	m	projektjelentés	évente
Vásárosnamény turisztikai és szolgáltató akcióterületének fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
	A felújított vagy újonnan épített utakhossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott utakhossza	m	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m ²	projektjelentés	évente
Gergelyugornya üdülőövezet rehabilitációja	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
	A felújított vagy újonnan épített utakhossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott létesítmények hossza	m	projektjelentés	évente
	A felújított vagy újonnan épített járdakhossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott létesítmények hossza	m	projektjelentés	évente
	A kiépített közműhálózatok hossza	Az utcanyitással párhuzamosan zajló közművesítés keretében kiépített közműhálózatok hossza	m	projektjelentés	évente
A vitkai akcióterület kereskedelmi-gazdasági fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	m ²	projektjelentés	évente
	A fejlesztéssel érintett utak hossza	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km	projektjelentés	évente
Kulcsprojektek					
Helyi gazdaságfejlesztés infrastrukturális hátterének önkormányzati biztosítása	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	m ²	projektjelentés	évente
Szilva Termál- és Wellnessfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Összekötő és elkerülő útépítési program	A fejlesztéssel érintett utak hossza	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km	projektjelentés	évente
Hálózatos projektek					
Kerékpáros közlekedés fejlesztése	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	Megépített vagy kijelölt új kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Utak és járdák építése, felújítása	A felújított vagy újonnan épített utakhossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott létesítmények hossza	m	projektjelentés	évente
	A felújított vagy újonnan épített járdakhossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott létesítmények hossza	m	projektjelentés	évente
Buszvárók kialakítása a város több pontján	A fejlesztett vagy újonnan létesített közösségi közlekedési létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített létesítmények száma	db	projektjelentés	évente
Szennyvízhálózat és szennyvíztisztító telep korszerűsítése, építése	A fejlesztett vagy újonnan létesített létesítmények hossza	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített közüzemi szennyvízelvezető hálótathossza	fm	projektjelentés	évente
	A fejlesztés eredményeként létrejött szennyvíztisztítási kapacitás	Az újonnan létesített szennyvíztisztító telep kapacitása	m³	projektjelentés	évente
	Javított szennyvíz-kezelésben részesülő további lakosság	A fejlesztések által létrehozott vagy megújított szennyvízhálózat és szennyvíztisztító telep által érintett lakosság	fő	projektjelentés	évente
Napkollektoros és napelemes rendszerek kiépítése, energetikai korszerűsítés az intézményekben	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m²	projektjelentés	évente
	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett épületekben	GJ	projektjelentés	évente
	A középületek elsődleges energia-fogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente
Általános és középiskolák fejlesztése	A fejlesztés által érintett köznevelési intézmények száma	A fejlesztések által létrehozott vagy megújított általános és középiskolák száma	db	projektjelentés	évente
	Fejlesztett vagy újonnan létesített épületek területe	A fejlesztések által létrehozott vagy megújított épületek, épületrészek területe	m²	projektjelentés	évente
	Fejlesztéssel érintett udvarok területe	A köznevelési intézmények fejlesztéssel érintett udvarának területe	m²	projektjelentés	évente
Közösségi célú épületek rekonstrukciója	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Játszóterek felújítása, áthelyezése	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újronnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Térfigyelő kamerarendszer kiépítése	Kamerák száma	Térfigyelő kamerarendszer részeként kihelyezett kamerák száma	db	projektjelentés	évente
Egyéb projektek					
Városi Sportcsarnok felújítása (Energiahatékonyság növelése)	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Rekortán borítású pálya, labdarúgópálya és Városi Sportcentrum építése	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Játék Ország Óvoda Bővítése	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény fejlesztéssel érintett férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
Bartók Béla úti óvoda, Idősek otthona bővítése	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény fejlesztéssel érintett férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
	Tartós bentlakásos intézmények férőhelyeinek száma	Fejlesztéssel érintett idősek otthonának kapacitása	db	projektjelentés	évente
Iskola orvosi rendelő felújítás	Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	A projekt által támogatott egészségügyi szolgáltatásokat várhatóan használó lakosság	fő	projektjelentés	évente
	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	A fejlesztéssel érintett rendelőben vagy tanácsadóban egészségügyi alapellátást nyújtó háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi, védőnői szolgálatok illetve alapellátási ügyelet és iskola-orvosi ellátás száma	db	projektjelentés	évente
	Újronnan épített vagy felújított	Épített, vagy felújított alapellátást nyújtó rendelő és	db	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	rendelők, tanácsadók száma	tanácsadók száma			
Önkormányzat tulajdonában lévő központi konyha felújítása, korszerűsítése	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	Létrejött/újonnan indított és megújult szociális alapszolgáltatások száma	db	projektjelentés	évente
Ravatalozó épületének felújítása Vásárosnaményban	A fejlesztett vagy újonnan létesített létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített létesítmények száma	db	projektjelentés	évente
32 lakásos bérlakás fűtési rendszerének felújítása	A jobb energia-fogyasztási besorolással rendelkező háztartások száma	Az energetikai fejlesztéssel érintett háztartások száma	db	projektjelentés	évente
	A lakóépületek éves elsődleges energia-fogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente
Szociális bérlakás vásárlása	A fejlesztett vagy újonnan létesített létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített létesítmények száma	db	projektjelentés	évente
Szociális alap- és szakellátások fejlesztése, foglalkoztatási programok megvalósítása (Baptista Tevékeny Szeretet Misszió)	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	Létrejött/újonnan indított és megújult szociális alapszolgáltatások száma	db	projektjelentés	évente
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése („Együtt az úton” Közhatalnó Egyesület)	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	Létrejött/újonnan indított és megújult szociális alapszolgáltatások száma	db	projektjelentés	évente

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

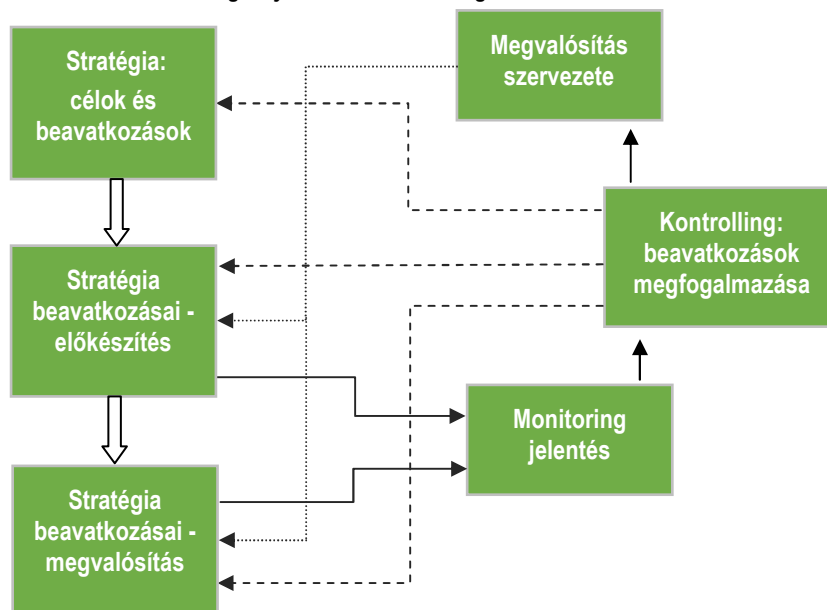
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba vagy magába a stratégiába avatkozik be.

A jól működő monitoring rendszer alapja a világos beavatkozási logika összeállítása, a célrendszer megvalósítását szolgáló beavatkozások és projektek azonosítása, valamint a specifikus, mérhető, elérhető, reális és aktuális indikátorok pontos és egyértelmű meghatározása. A működtetési mechanizmus hatékonyságának biztosításához ki kell jelölni a monitoring

- felelőset,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi.

8.3. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- Monitoring Bizottság: éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
 - polgármester,
 - a testületi bizottsági elnökök,
 - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet képviselője,
 - civil szervezetek képviselője.
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja. Az operatív szervezet feladata az előrehaladás méréséhez szükséges adatok rendszeres gyűjtése, az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatkört a monitoring felelős látja el. Az operatív menedzsment gondoskodik arról, hogy a monitoring tevékenység során keletkezett aktuális információkhoz a partnerek hozzáférjenek, valamint konzultációs lehetőséget biztosít az ITS előrehaladása tárgyában. Ennek keretében az előrehaladáshoz kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni.
- Stratégiai partnerek bevonása: a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok (a gyűjtendő adatok forrását a 8.5.1 fejezet táblázatai tartalmazzák),
 - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
 - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
 - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
 - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
 - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,

- a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Rövidítésjegyzék

CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GJ	gigajoule
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KÖH	Közös Önkormányzati Hivatal
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
PR	célcsoportokkal való kapcsolat (publicrelation)
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SWOT	erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

